

DRUŠTVA S. S. P. Z. POZOR!

Na konvenciji se je določilo, da se vsako Slovensko Svobodomiselno Podporno Društvo pripadajoče k S. S. P. Z. naroči na uradno glasilo, ter da se potem isto hrani v društvenem arhivu. Ker je to raj dolžnost vsakega društva, da se tako ravna kakor sklone konvencija in ker se mora dotično glasilo pri društvenih sejah članom prebrati, prosimo da se društva čim prej na list naroče, in to pa radi tega, ker mi ne hranimo starih števil listov, da bi zamogli kasneje društva preskrbeti z vsemi številkami glasila, katere morajo društveni tajniki hraniti v društvenih arhivih.

Prosimo toraj, da se to v ozir jemlje, ker nekatera društva, ki so se že naročila na glasilo hočejo imeti tudi prejšnje številke, za kar jim pa žal ne moremo ustreči.

Želeč društvam obilo vsehpa in napredka kličemo: Zivela S. S. P. Z.

Uprav. Gl. Svobode.

ZAHVALA!

Vsem cenj. delegatom in uradnikom S. S. P. Zveze, se prisrčno zahvaljujem za njih vljudnost in prostim oprostitve, ker mi ni bilo možno osebno se od njih posloviti.

Ob enem izrekam zahvalo John Mladicu za izborni postrežbo in hrano. Živila S. S. P. Zveza!

Pri tej priliki se tudi zahvaljujem Potokarjevim in Kržetovim pristašem za njih brezmejno surovost, ker jim ne zadostuje, ko se s svojo umazanostjo vnič manj umazanem Proletarcu predstavljajo in gndijo poštene Slovence. Poleg tega še po gostilnah psujejo ljudi, kot pravi pasji potomci. Povem vam, da nismo prišli v Chicago, kot pipei in tudi nismo odšli kot taki, pač pa smo bili od pipeev poraženi preteklo leto. To liko za danes.

Jos. Matko.

Korupcija povsodi.

Lexington, Ky. 8. avg. Judge Watts Parker je v okrožnem sodišču izjavil da je volitev mestnih uradnikov iz leta 1907 ničeva in neveljavna na podlagi sleparstva in korupcijske metode. Gre se za urade župana Skain in treh drugih uradnikov. Pritožili so se proti razsodbi.

IŠČE SE

Ana Šušteršič, sedaj omožena Tončič, iz Jernejevsi, okraj in fara Črnomelj na Kranjskem, sedaj biva nekje v Ameriki. Imamo važnosti zanjo. Prosimo, da se nam njen naslov naznani ali pa, da se sama javi.

Upravništvo "Glas Svobode".

NA PRODAJ.

Proda se hiša in lota, z vsem premičnim in nepremičnim premoženjem. Lota je 50 čevljev široka in 150 dolga. Na vrtu je zasajeno sadno drevje in vinska trta, katero že rodi. Hiša ima 4 sobe, je delana iz lesa in je na novo pobarvana. Skeden je iz cementa; vodnjak je poleg hiše in je 65 čevljev globok. Za natančnejše informacije in ceno se je obrniti na J. Kaiser, Box 58, Dalzell, Ill.

30-34

Listnica upravnistva.

— Požar: — Naslov premenili. Povejte nam pri priliki kedaj Vaša naročina poteče. Drugo je vse v redu, kakor pišete. Zdrav!

DENARJE V STARO DOMOVINO

pošiljamo:	
za \$ 10.35	50 kron.
za \$ 20.55	100 kron.
za \$ 41.10	200 kron.
za \$ 102.75	500 kron.
za \$ 205.00	1000 kron.
za \$1020.00	5000 kron.

Poštarina je všteta pri teh svotah. Doma se nakazane svote popolnoma izplačajo brez vinarja odbitka. Naše denarne pošiljave izplačuje c. kr. pošto hrani in urad v 11. do 12. dne.

Denarje nam poslati je najprilicnejše do \$25.00 v gotovini v priporočnem ali registriranem pismu, večje zneske v Domestic Postal Money Order ali pa New York Draft.

FRANK SAKSER CO.

82 Cortland St. New York
6104 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio

SVETOVNI PREGLED.

Avstrija.

Dunaj, 11. avg. Prihodnjo leto bo Evropa za enega kralja bogatejša. Kakor se iz Prage poroča, se je knez Nikolaj "knez črnih gor" odločil, da si povodom 50 letnice svojega vladanja pridene naslov kralja. Slavnost zasedanja črnogorskega prestola se bo 14. avgusta 1910 vršila. Kakor poročilo javlja, ne bodo vlasti temu koraku ogovarjale. Kakor znano je pred kratkim Ferdinand knez Bolgarije tudi za cara avanziral; tedaj ne more Nikolaj, kot navadni knez izhajati marveč hoče tudi kralj biti.

Nemčija.

Kilj, 10. avg. Belgijski parnik "Pallomeres", je v kiljskem prekopu v steno zavozil in se potopil. Utonil ni k sreči nihče, toda ker parnik povprek prekopa leži, je promet ustavljen.

Francija.

Longjumeau, 10. avg. Edenajst ljudi je usmrčenih in trideset ranjenih, ker sta tukaj osebni in tovorni vlak skupaj trčila

Turčija.

Carigrad, 9. avg. Deset tisoč židovskih rodbin iz Rusije, je pri turški vladi za dovoljenje prosilo, da se smejo na turškem ozemlju naseljiti. Turška vlada se še ni odločila, ker se boji zaprek.

Švedska.

Stockholm, 10. avg. Dva tedna trajajoči štrajk se ni nič položaj izspremenil, kot da se stavka vedno bolj širi. Sam kralj je že posredoval, a brezuspešno. Sedaj so se stavkarjem tudi črkostaveci, tiskarji in raznašalci časnikov pridružili. Edino socialistično časopisje izhaja.

Španka.

Carbere, Francija, 11. avg. Po španski deželi še vedno vre. V Bergi, pedeset milj zapadno od Barcelone je prebivalstvo siloma zabranilo, da bi šel neki rezervnik na poziv k vojakom.

Puntarji so se policijske stacije polastili.

Španska vlada dementuje, da bi bila kojega na smrt obsojenega vstaka že usmrtila. Med zaprtimi je 14 duhovnikov.

"Niti en las ne bodete pogrešali na sodnji dan."

Iz Wladivostoka se "Nowoje Wremja" v Petrograd poroča, kar prekaša vso svetovno zgodovino in ne vemo, kaj bi k temu rekli. Dopisovalec ruskega lista piše: "V Petrogradu se je sedaj pod predsedstvom Velike kneginje Olga Alexandrovne ustanovil komite, kateri ima nalogo za vzdrževanje grobov na daljnem iztoku padlih ruskih vojakov. Marsikateri spomenik se je že postavil in na nekaterih krajih, kot n. pr. v Port Arthurju in na morski ožini Tsushima so celo Japonci v to svrhu inicijativno hvalovredno prišli. V novejšem času se na Japonskem živahno povprašuje po košenem oglju, ker v tamošnjih arsenalih napravljajo neko novo, kakor se trdi, neverjetno silno raznesilo, kateremu v podlogo služi košeno oglje. V sled tega prepotujejo japonski agenti, s posebno vneto tiste kraje po Mandžuriji, koder so bile vojne bitke najsilnejše. Povprečno stanje 1 Jen (—92 kopekov) sto Tsin (—140 funtov) kosti ruskih vojakov. Lobanje kupei ne vzamejo. Samoumevno, se varujejo Kitajci, japonskih grobov dotakniti se. Na postaji Bensi-hu, Mukden-Sahe-železnice je sedaj videti cele kupe žalostne robe, pomešane z živalskimi kostmi."

"Grozna misel", dostavlja dopisnik Nowoje Wremja, "da morajo kosti premaganih, še kot uničevalno sredstvo svojih otrok in bratov služiti!"

Če bi bili vsi slovenski delavci naročniki na "Glas Svobode" bi bil ta najrazširjeniji slovanski list na svetu. Somišljeniki razširjajte ga!

VOJNI MOLOH.

Francoski matematikar je izračunal, da je bilo v minulem stoletju nič manj kot 15 milijonov ljudi vojni žrtvovanih.

Padlo jih je:
V Napoleonovih vojnah (1799—1815) 8.000.000
V ruski Krim - vojni (1854) 800.000
V Italiji 300.000
Vojne Prusije (1860 do 1867) 300.000
Medsebojna vojna Severne Amerike 1.000.000
Nemško-francoska vojna (1870—1871) 700.000
Rusko-turška vojna ... 400.000
Medsebojna vojna Južne Amerike 500.000

Kolonijalne vojne (Indija, Mehiko, Alžir, Transvaal, Abessinija, Madagaskar in Kitajsko) 3.000.000

V novem stoletju je krvavi bič nadaljne neštete žrtve zahteval, vzlic temu, da se na raznih kongresih vedno zatrjuje mir in medsebojno sporazumljenje in vzlic vsem protestom prirejenih od probujenega proletarijata. In vsakič čas kliče vojna tromba, kmali tu, kmali tam sinove ljudstva, odtrga jih od njih ljubečih, od starišev, bratov in sester, od žene in dece; da morabiti v čast kronanega "zmagovalca" in v blagor kapitalizma pod gromom topov, prasketanja pušk in topotom konjskih kopit svoje življenje za "očetnjavo" izdahne.

S srdom v sreč se mora misliti na takšno "kulturno" stanje, pod katerim se najplemenitejša stvarstva sveta, civilizirani ljudje kot divje zveri napadajo in mesarijo.

In zakaj?

Skoraj ne bi bilo možno na vprašanje odgovoriti, ako se ne bi iz razvojne zgodbe človeštva od pra-prastanja do civilizacije pačili, da pot današnje "kulture", katero so gospodje "po božji in mamonovi milosti" v dedno namješčno vzeli, čez mrlje, človeške mrlje vodi.

Vojške so bile do sedaj samo nasilstva in prilastovanja po blišči moči hrepenečega razreda; in vojne bodo in morajo biti vojne, dokler bo ta razred moral obstojati in bo v položaju svoj posest in svojo moč razširjati. Koliko časa pa se bo to še godilo, to je odvisno od ljudstva — proletarijata.

Pomiloščenje avstrijskih begunov.

Povodom 60letnega vladanja avstrijskega cesarja Fran Josipa je izišlo pomiloščenje (amnestija) katerega zamorejo biti deležni vojaški beguni avstro-ogrške armade, koji spadajo pod sledeče določbe:

Ljudje, koji se pozivu niso odzvali in so čez 33 let stari, zamorejo pomiloščenja deležni biti, ako se do 1. decembra t. l. osebno domovinski oblasti predstavijo. (Občinsko predstojništvo in okrajno glavarstvo).

Vsi oni, ki niso vojaško službo odslužili in oni, ki se niso pozivu k orožnim vajam odzvali, katero so imeli v letu 1898 ali popred odslužiti.

Osebe, katere so službovanju podvrženi in še niso 33 let stari, ter se niso k službovanju ali k orožni vaji priglasili in se pričakuje da bodo vojaške dolžnosti izpolnili ko se v domovino povrnejo, in da se je to zgodilo, se jim kazni zaradi begunstva prizanese. Od ljudi, kateri se povrnejo, se bo samo zahtevalo, da navadno čas odslužijo, a bodo orožnih vaj oproščeni.

Ako se kateri v drugi deželi nahaja medtem ko ga zadene čas orožnih vaj, tako se taki pomilostijo in jih kazni ne zadene, ker so od vaj izostali. Tistim pa, ki jih redno vojaško službovanje kasneje zadene, tako ne bodo oproščeni in morajo orožnim vajam zadosti.

Kaj je z onim novim naročnikom?

DEVETNAJST LET NEDOLŽEN V JEČI.

Iz Gradea, Avstrija, se poroča: Pred nekoliko dnevi je bil 66 let stari ključavničar Josin Mahr iz kaznilnice v Karlau izpuščen, kjer je 19 let presedel. Mahr je bil leta 1890 zaradi umora zastavoje-malke Reza Troha na smrt obsodjen, a kazni je bila na dosmrtno ječo spreobrnjena. On je dejanje koj od začetka odločno tajil in porotni pravorek je bil temeljen edino na dokaze okolnosti. Naj važnejši dokaz je bil, ker se je neka kolajna, last umorjene, v posesti Mahra našla. Pred šestimi leti se je dognalo, da omenjena kolajna ni bila last umorjene. Nadalje je bil obtežilni dokaz, ker so se našli pri umorjeni trije lasje, ter sta dva zdravnik trdila da so iz Mahrove brade, a dva druga zdravnik sta se izjavila, da je "mogoče" da so iz Mahrove brade. Mahr je med temi 19 leti večkrat prošil za ponovitev razprave, toda prošnje so bile vsakokrat odbite. Pri zadnjem splošnem pomiloščenju je rekel ravnatelj kaznilnice, da je njegova izpustitev iz ječe zagotovljena zaradi odličnega obnašanja, ako dejanje umora pripozna. Na to mu je Mahr odgovoril: In ako imam v ječi umreti, tako nemorem pripoznati kar nisem storil, jaz sem nedolžen". Mahr je bil 25. junija pomilošen in iz ječe izpuščen. Sedaj bo zahteval, da se razprava ponovi.

Razrednost.

"Times" je dobil brzojavko v kateri se poroča, da je pittsburski jekleni milijonar Henry C. Frick pri neki trdki v Londonu en ducat — 12 — svilnatih spodnjih hlač naročil, katere stanejo \$750. Denverski milijonar William N. Wood je pri tisti trdki ducat spodnje obleke naročil pa za ceno \$635. In moški, ženske in otroci, kateri vse to bogastvo za Fricka, Woode in slične proizvajajo, stradajo in ginejo v siromaštvu in pomanjkanju.

Res socijalna uredba, katere mora sam vrag vesel biti!

Mojstrovani.

Lead, S. D. 9. avg. Freeman Knowles, urednik v Deadwood izhajajočega tednika "Lantern", je v ječo v Rapid City poslan, ker se je branil od zveznega sodnika Garlanda naloženo kazni \$500 plačati. Knowles, 63 let star, je bil krivim spoznan, da je nedostojne članke pisal in po pošti razpošiljal. On se je izjavil, da pred v ječi umrje, kot da bi en cent plačal. (Ker s plačilom bi pokazal da je kriv.)

To tudi še!

Topeka, Kans. 10. avg. Državna oblast železniških komisarjev, je vse železniške družbe obvestila, da zakon, kateri zabranjuje zavzjite opojnih pijač v državi Kansas, prepoveduje pitje takih pijač potnikom, kateri se vozijo po železnicah skozi državo Kansas. Ta zakon je bil v zadnji legislaturi sprejet, toda železnice se niso zanj brigale. Po določbah tega zakona so železnice primorane, da s plakati po vseh osebnih vozovih potujoče na ta zakon opozarjajo, da je opojne pijače piti prepovedano. Sprevedniki so zavezani, da morajo vsakega potnika, kateri ta zakon prekorači, aretirati in na bližnji postaji sheriffu ali pa policiji izročiti. (Op. ur. Norceve majka!)

Letina.

Letošnji prideljek pšenice v Minnesoti in obedveh Dakotah bo znašal kakor se poroča, 235 milijonov mernikov (bushljev). Po sedanji ceni žita preračunjeno bodo farmerji za letošnji prideljek 300 milijonov dolarjev dobili, ali pa 165 milijonov več, kot lansko leto. — Iz tega se razvidi, da množina pridelka pšenice na sedanjo ceno prav neznatno učinkuje. Vzlic ogromne množine pridelane pšenice, je cena tiste višja kot leta popred in kruh je dražji in manjši, kot je kdaj bil.

IZ DELAVSKIH KROGOV.

PROSPERITETA.

United States Steel Corporation — jekleni trust — je izjavil, da izplača po 1¾% na prioritetne in po ¾% na navadne delnice. To je za en četrto odstotka več, kot do sedaj in pravi da se je situacija na bolje obrnila.

Tisto je tudi razvidno iz prometa in naročil. V minulem četrletju je naredil trust čisti dobiček \$29.340.481, proti \$22.921.268 v prvem četrletju 1909 in \$20.265.756 v tistem času lanskega leta.

Konec junija meseca je imel trust neizvršenih naročil 4.057.939 ton, proti 3.542.595 dne 31. marca in 3.313.876 ton v drugih kvartirih 1908.

American Steel & Wire Co., hčer jeklenega trusta, in Republic Iron & Steel Co. so s ceno poskočile po 10 centov pri stotu za žice in žičnega blaga in od 1. avgusta stane \$1.35 stot ali 29.70 tona. Že nekaj časa sem so se naročila izvaževala sploh samo po tej zvišani ceni.

V prihodnjih dveh tednih je povšek cene pričakovati na surovem jeklu, na stavbenim železju in kotnike, ker, kakor tudi tarifna revizija izpade, je inozemska konkurenca pri gromadnem blagu izključena. Cambria Steel Co. in Republic Iron & Steel Co. so cene na jeklenem železu za \$2. na tono povišale.

Finančni odsek jeklenega trusta je sklenil za \$2.000.000 podjetja National Tube Co. v Lorainu, O., razširiti in pripraviti za izdelovanje večjih cevi.

In ob enem se pa tudi jekleni trust pripravlja, da ostanke organizacije delavcev v železnarnah in jeklarnah uniči.

Fort William, Ont. 9. avg. Takaj je prenehalo delati 1000 delavcev in skladišču Kanada-Pacifik-železnice. V sled tega je tukajšnji sicer velikanski promet ustavljen. Stavkarji zahtevajo zvišanje plače, posebno plačo za delo ob nedeljah in čez uro.

Pittsburg, Pa. 10. avg. Iz office Pittsburg & Lake Erie železnice je prišlo poročilo, da je New York Central železnica sklenila svoje delavnice iz McKees Rocks v Hazelton, O., prenesti. Delavske razmere v Pittsburg distriktu in visoki davki se za povod navajajo.

Spring Hill, N. S. 10. avg. 2000 delavcev vpisanih v Cumberland Railway and Coal Company je zastavkalo, ker delodajalci nočejo pripoznati njih unijo.

Washington, D. C. 10. avg. Na čast povrnitve iz Evrope Samuel Gompers, priredijo delavske organizacije dne 15. oktobra velikansko slavlje. Unije iz drugih mest se bodo pozivljale, da pošljejo svoje delegate.

Na stroške ljudstva.

Washington, D. C. 10. avg. Carinske predloge katere je kongres v najnovejšem času rešil, je nekoliko carinskih točk pač znižal, — toda stric Sam ni to ceno kupil. Po konservativni cenitvi stane sprejetje predlogov zvezno blagajno nič manj, kot malenkost \$4.000.000!

Samo tiskovine za izvanredno zasedanje kongresa stanejo \$400.000, kakor je javni tiskar Donnelly izjavil. Plača od milje, katero senatorji in kongresni poslanci zahtevajo, znaša \$190.000. — "Posebne doklade za pisalne potrebe" (kar si vsaki poslanec sam sebi privolji, po \$125) znašajo \$48.750. Stroški za posebne pisarje, posebna mesečna plača za kapitolne vslužbenice, posebni hitropisni računi in morabiti še sto drugih "posebnosti" znašajo \$100.000. Samo senatni slugi za "posebno" zasedanje dobijo \$4800 in oni poslanske zbornice \$13.500. Vi volile po groši, ali razumite kaj je to?!

OBVESTILO!

Z ozirom na našo propagando o izdaji "Ameriško-Slovenskega Kmetovalca", so to idejo tudi razni listi v stari domovini omenili, in glede na to, da nam vedno vprašanja glede "Kmetovalca" in celo zagotovila na naročnino dohajajo, izjavljamo sledeče:

Mi smo dobili najprvo od merodajnega faktorja pismo, v katerem nas ni posebno navduševal za naš načrt, akoravno smo med vsticami čitali, da v tej negotovi izjavi nekaj tiči, toda: "kaj" to nam ni bilo jasno.

Dobili smo pismo od drugega rojaka. Le ta je šel korak naprej in nam naravnost odsvetoval izdajati "A. S. Kmetovalca".

Odkrito rečemo, da smo se srčno smejali, ko nam ta gospod vsestranske pomisleke predstavlja in konečno pravi, da ni mogoče da bi političen list ob enem tudi strokovni list izdajal.

Mi smo zelo skromni in nimamo navado, da bi vpili: "vse znamo in vse vemo", to nam na misel ne pride, in premislili smo vse ovire in zapreke, predno smo našo idejo javno izrekli, a toliko pa rečemo, da obredva gorenja nasveta, ali boljše rečeno odsveta, nas ne bi bila ovirala naš načrt izvesti, ko ne bi nekaj nepričakovano v mes prišlo. Dobili smo namreč od poslednje omenjenega rojaka drugo pismo, koje vsebino v odlomku tukaj podajemo:

"Na Vaše današnje pismo, vidim da nič ne pomaga, moram z barvo na dan.

Vam naznanjam glede "Kmetovalca" ali lista enake vsebine, so že bili koraki napravljeni pred 3 meseci. (Op. ur. Prvo omenjeni dopisnik pravi pred enim letom.) list bode izšel ob novem letu. Uredovali ga bodo 3 profesorji (!!!) državnih preiskovalnih postaj U. S. Exp. Stat. predstavljajo bodem jaz in 2 druga Slovenci; list bode strogo "kmetovalca", brez vsih oglasov, brez vsake politike in brez vsake reklame za zemljo."

Tedaj to je stvar, katero mi vseskozi upoštevamo, ter nam pač na misel ne hodi, da bi komu konkurenco delali.

Neki "špassevogel" nam je pač "business" predbacival, a zastopi se samo ob sebi, da ga ni nesebičneža na svetu, da ne bi na dohodek gledal in to toliko manj, ko so s takim podjetjem tudi neobhodni in občutljivi stroški v zvezi. Tedaj koliko in v kateri meri se mora o "businessu" govoriti, ni "špassevogel" merodajen.

Da bomo mi list "Kmetovalca" počpirali, kar je v naši moči, to se razumi, in to temveč, ko se nam gre za to da se našim rojakom pomore, kolikor in kjer je možno.

S pogumom naprej in nikar ne obotavljati! Glas Svobode Vam stoji na strani!

Importirane nogavice.

New York, 11. avg. Ker se je pričakovalo povišanje colnine na nogavicah se je kar cele gromade takšnega blaga vvozilo in od 20. julija do 4. avgusta je bilo za \$400.381 zacarinarano. V mesecu juliju je bilo vvoženih nogavic v vrednosti \$400.000. V carinskem skladišču je raznega blaga nako-pičenega za \$2.000.000, katero se bo sedaj rešilo, ko je carina znizana. Veliki parnik "Pennsylvania", Hamburg-Amerika črte, je sem dospel a ni bil razložen. Prišel se je spor, ali se ima blago še po starem tarifu ali po novem obdačiti. V prvem slučaju naredijo importirerji za \$20.000 dobička.

Popovski izrodek.

New Orleans, 9. avg. Velika porota distrikta Iberville je 31 obtožb napram Rev. John J. Holtgreve, župnik katoliške cerkve v Plaquemine, La., vložila. 28 obtožb se opira na zločine proti naravi in 3 obtožbe na kriminalno žaljenje. (Op. ur. "Po njih delih, jih bodete spoznali!")

Strahovalci dveh kron

ZGODOVINSKA POVEST.

Spisal FRANJO LIPIC

DRUGI DEL.

XXXXI.

Sakupit ču Turke katalane, Oružat ču tanene galije, Brže šajke, od boja džemije. Urunit ču rano prija zore Zavest ču se uza sinje more. Osvojit ču Kotor i Korčulu I bijela Barbarigu Kulu. Porobit ču po moru otoke, Razorit ču palače visoke. Od Kotora do bilih Mletaka, Pohvatat ču dosta divojaka. Razorit ču erkve i oltare, Sagrađit ču visoke munnare I džamije, krajem Dalmacije, Gdi će klanjat odže i adžije. Hrvatsko narodna.

Ribiški čolni ž beguni in begunkami so pluli kar možno daleč od brega, da bi jih s kopna ne mogla doseči nobena krogla. Plahost je bila med temi ljudmi tako velika, da Asunta dolgo časa ni mogla ničesar izvedeti, ne kako je prišel kralj Gjačič v te kraje, niti kako je prišlo do boja med pirati in med Turki. Vpraševati se Asunta ni upala, saj bi se bila s tem izdala, da ji je kraj neznan in da so ji neznani ljudje. Zato je molče sedela na dnu čolna med drugimi ženskami, a pazila je skrbno na vse njih govorjenje ter si skušala napraviti iz ujetih besedi nekako sliko dogodkov tega dne.

Izvedela je, da so piratje sklenili novo zvezo z Benečani ter da se pripravljajo naskočiti Turke na morju in na kopnem. Kralj Gjačič je med tem, ko so se zbirale piratske ladje, prišel pred Famagusto, da zbere kar mogoče mostva za boj in da središnje svojega sina, ki ga imajo Benečani v rokah. Ta dan je s svojimi ljudmi pregledoval ozemlje, da določi, od kod naj piratje planejo nad turško armado, oblegajočo Famagusto. Nesrečen slučaj je nanesel, da so nekateri njegovi ljudje padli v roke turškim vojakom in jim najbrž izdali, kaj se pripravljajo in da jim stoji na čelu grozni strahovalec Turkov, piratski kralj Gjačič. Turki so se takoj v velikem številu zapodili za pirati in jih pogнали v beg. Uzgali so drugič največjo piratjo v vas, ležečo blizu Famaguste in gotovo bodo poklali vse, ki jim pridejo pod meč.

S kopnega je donelo na morje pokanje pušk. Strelali so se čuli zdaj od te, zdaj od druge strani, kar je pričalo, da je turško vojaštvo prepravilo vso pokrajino. Tudi na begune v ribiškimi čolnih so začeli streljati Turki. Čim so prišli na morsk breg, a na srečo ni zadela nobena krogla, ker so bili čolni dosti oddaljeni od brega. Ko se je v turškem taboru vsled izdajstva slučajno od ujetega pirata izvedelo, da se mudi v bližini Famaguste piratski kralj Gjačič in da zbira mostvo za napad na Turke, so poveljniki takoj odredili, kar je bilo treba, da bi onemogočili ta napad. Strah Turkov pred držnim in hrabrim piratskim kraljem je bil velik in resničen, saj je divjal Gjačič pri vsaki priliki med Turki kakor besen volk med ovčami. Turški sultan je bil že mnogokrat obljubil za Gjačičevo glavo na tisoče cekinov. Naravno je torej, da je vzplamtel vse turški tabor, ko je izvedel, da je Gjačič pred Famagusto in da hoče obleganim Benečanom priti na pomoč. Več tisoč mož je bilo poslanih na razeno Gjačičevo četo, dokler je bila še majhna in da uničijo vse vasi, kjer imajo piratje svoja zavetišča in svoja skrivališča.

Gjačič je moral bežati. Preslaba je še bila njegova četa, da bi se bila mogla Turkom ustaviti. Bežal je s svojimi ljudmi v gore in tamkaj se je četa razkropila. Nekaj ljudi so Turki pač ujeli, Gjačič sam jim je srečno utekel.

Mustafa-paša je seveda takoj uganil, da pripravlja Gjačič napad na njegovo armado le da bi s svojimi ladjami toliko laglje napadel turško brodogradnjo. Ležeče pred Famagusto. Slutil je, da bi med največjim bojem na kopnem naenkrat Gjačič s svojimi ladjami presenetil turško brodogradnjo in zato je o vsem tem takoj obvestil admirala Piali-pašo, zapovednika turškega brodogradnjo.

Piali-paša je nemudoma zaukazal najstrožje nadziranje morja, da bi se piratske ladje ne moge približati njegovemu brodogradnjo. Pred vsem mu je bilo na tem, da bi Gjačič ne mogel zapustiti otoka. Vedel je, da tudi najštevilnejše piratsko brodogradnjo ne bi postalo nevarno turškim ladjam, dokler ni pod vodstvom kralja Gjačiča. "Vse je treba storiti, da se Gjačič ne bo mogel združiti s svojimi brodogradnjami", si je rekel Piali-paša in zaukazal je natančno nadzorstvo vsega obrežja.

Noben čoln ne sme več od ciprskega brega, se je glasil njegov ukaz in takoj je razposlal zadostno število malih ladij, da bi nadzirale vse obrežje.

Na tisto stran obrežja, kjer je turško vojaštvo zasledovalo Gjačiča in njegovo četo, se je peljal Piali-paša sam z več ladjami. Že od daleč je zagledal na morju zibajoče se čolne z beguni in hitro zaukazal, da jih je prijeti.

Gotovo so to sami piratje in njih ženstvo, je rekel Piali-paša svojemu pobočniku, motreč s krova svoje ladje čolne z beguni. Dobro je, da je toliko žensk vmes. Od teh se laglje kaj izve, kakor od piratov samih.

Turške ladje so razpele svoja jadra in švigile čez morje. Zajele so čolne od treh strani, tako da ni mogel nobeden uteči. Na to tudi nihče ni mislil. Ko so ljudje v čolnih zagledali turške ladje, prešinil jih je nepopisen strah. Naprej niso mogli, nazaj na obrežje niso smeli. Nikjer nobenega izhoda, izključena vsaka rešitev. Obup je prevzel te ljudi in jih otupil. Samo nekateri najpogumnejši so poskakali v morje in plavali proti obrežju, upajoč, da morda vendar iztaknejo kraj, kjer bi mogli stopiti na kopno, drugi so v blaznem trepetu čakali, kaj se zgodi z njimi.

Turške vojne ladje so ribiške čolne kaj hitro segnale skupaj. Vojaki so se spustili v te čolne in začeli spravljati begune na admiralsko ladjo. Piali-paša je hotel begune sam zaslišati in zaklel se je, da bo postopal neusmiljeno z vsakim, kdor ne bo odkrito vsega povedal, kar ve o Gjačiču.

Star račun imam z razbojniškim kraljem, je Piali-paša pripovedoval svojemu pobočniku. Leto dni je že tega, kar me je njegov sin obstrelil, ko sem na otoku Avgonu pomagal oteti odlično damo iz piratske sužnosti. Takrat sem prisegel, da uničim oba Gjačiča. Zdaj imam upanje, da mi pride kralj Gjačič v roke. Srečen bom, če se to zgodi in dan, ko bo piratski kralj visel na jaboru moje ladje, bo eden najlepših dni mojega življenja.

Vojaštvo je seveda le počasi spravljalo begune in begunke na vojno ladjo admiralo. Segnalo jih je vse na zadnji konec ladje in potem je hitel kapitan sporočiti admiralu, da lahko začne z zasliševanjem.

Piali-paša je bil hitro na mestu. Njegovi temnozareči pogledi, pred katerimi so se tresli sovražniki in lastni vojaki, so švigali čez zbegano množico.

Pripravite vojake, je Piali-paša ukazal kapitanu. Kdor ne bo po pravici in resnici odgovarjal, tega naj zvežejo in ga vržejo v morje.

Množica je zatrepetala ali vzlic grozljivim besedam Piali-paše se je začela iz množice previrati stara, slabo oblečena ciganka. Ko se je prerila v ospredje, jo je v bližini stojič vojak surovo pahnul nazaj.

Pustite me pred poveljnika, je zaklicala ženska. Govoriti moram z njim.

Piali-paša se je ozrl na to stran in oblak se je prikazal na njegovem čelu.

Če se stara ciganka še enkrat gane, vrzite jo v morje, je zaukazal z jeznim glasom.

Vse to se je govorilo v grškem jeziku, a zdaj je domnevana ciganka, ne meneč se za vojaštvo, zaklicala v italijanskem jeziku:

— Ekseelence, poslušajte me, jaz nisem ciganka, jaz sem vojvodinja Asunta Dall Ferro. Bodite usmiljeni in poslušajte me.

Piali-paša je v prvem trenutku

menil, da ima pred sabo blazno žensko, a glas se mu je zdel znan in zato je stopil bliže.

— Zdaj me seveda ne morete spoznati, je rekla Asunta, zakaj namazala sem si obraz s pepelom, da bi bila varna med temi ljudmi. Ali mislim, da me boste pozneje spoznali in da me še niste pozabili.

Piali-paša še vedno ni bil gotov, imali res pred sabo vojvodinjo Asunto, a bolj ko je ogledoval ta obraz, bolj znane so se mu zdele te poteze. Asunta pa je bila v strahu, da jo je Piali-paša pozabil in zato je hitela vzbuditi njegov spomin.

— Saj ni mogoče, da ste popolnoma pozabili na me. Rešili ste me s pomočjo kapetana Desantič iz Gjačičevih rok. Še kri ste zame prelivali...

Zdaj ni Piali-paša nič več dvomil, da ima pred sabo res vojvodinjo Asunto. Obenem pa ga je obšlo globoko sočutje z vojvodinjo. Obe roki ji je dal in s toplim glasom je vzkliknil:

— Sirota uboga — kaj se je moralo zgoditi, da ste prišli v tak položaj. Toda — kaj vas sprašujem, hitro v mojo kajuto, da se saj osnažite. Za govorjenje bo pozneje časa dosti.

Držeč vojvodinjo za roko, jo je admiral peljal v svojo kajuto. Strme so beguni in begunke gledali ta prizor, ne vedoč, kako bi si ga tolmačili. Šele zdaj so se zavedli ti ljudje, da nihče ne pozna te "stare ciganke", da nihče ne ve, ne kdo da je, ne od kod da je, vendar pa so vsi stili, da zna biti to izredna prijaznost admirala Piali-paše s tujo žensko zanje velike koristi.

Nekaj vojakov naj se nemudoma pelje na breg in naj tam poskrbi ženskih oblek. Seveda gospodskih, je ukazal Piali-paša, ko je bil odpravil Asunto v svojo kajuto. Ta dama, je rekel svojim nad vse začudenim oficirjem, je moja znanaka, vojvodinja Asunta Dall Ferro. Kako je prišla do tega, da se je preoblekla za ciganko, tega še sam ne vem.

Vojaki so hitro poskakali v ribiške čolne in veslali proti bregu. Piali-paša jim je bil za vsako primerno obleko obljubil cekin, kar jih je tako vzpodbudilo, da so napeli vse moči, samo da čim prej izpolnijo zapovednikovo željo. Okrog Famaguste je bilo dovolj gradičev, katerih prebivalci so bili pobegnili pred turško armado, in vojaki so izkušnje vedeli, da je v takih, v naglici zapuščenih gradovih, dobiti sicer malo zlata, zato pa toliko več ženskih obleč. Ko so se vojaki vrnili čez nekaj ur, so imeli na čolnih zložene cele skladovnice vsakovrstnih obleč, pričujočih, da so vojaki temeljito izpraznili vse hiše, katerih so se lotili.

Piali-paša in Asunta sta se med tem na drobno domenila o vsem, kar je Asunta doživela od dneva, ko se je ločila od admirala. Odkritje je Asunta priznala turškemu admiralu svojo ljubezen do Kržana in mu razložila, da se je preoblekla za ciganko prav zato, da bi rešila Kržana.

Piali-paša je poslušal Asunto z velikim zanimanjem, zlasti ko mu je Asunta pripovedovala o piratski deklici Mari in o njenem mrličnem fantaziranju.

— In zdaj, je rekla Asunta, ko je končala svoje pripovedovanje, svetujte mi, kaj naj storim.

Piali-paša je zmajal z glavo. — Težko je, Vam kaj svetovati, ko ne ve nihče, kaj se je pravzaprav zgodilo. Toda poskusiti hočem, da kaj izvem. Ostanite za zdaj pri meni. Vrnem se pred Famagusto in odpošljem posebno ladjo, da obvesti prijatelja Desantič, da sem Vas srečno našel.

Desantič! Asunta je vsa razburjena planila pokonci. Mar veste, kje da je Desantič?

Gotovo da vem, je smehljaje odgovoril Piali-paša. Več tednov je švigal okrog Cipra. V vsakem pristanu je povpraševal po Vas, a nikjer mu niso vedeli ničesar povedati. Zdaj misli, da ste se pri zavzetju Nikozije ponesrečili.

— In kje je Desantič zdaj?

— Na malem otočju nedaleč od Cipra. Tam čaka na kako vest o Vas, kajti obljubil sem mu, da bom poizvedoval po Vas. Izpolnil sem tudi svojo obljubo, a vse moje poizvedovanje je bilo brez uspeha. Ah, to bo Desantič vesel, če izve, da ste živi in zdravi. Toda zdaj Vas moram zapustiti, da zaslišim ujete pirate in njih ženske.

Piali-paša je od ujetih begunov

in begunk izvedel samo to, da pripravljajo piratje velikanski napad na turško armado s kopnega in z morja v namen, da osvobodijo Famagusto. Ženske, ki so bile gostobesednejše od moških, so izdale vse, kar so vedele o pripravah kralja Gjačiča za ta napad. Mnogo sicer ni bilo, toda dovolj, da se je mogel Piali-paša orientirati. Spoznal je, da preti največja nevarnost njegovemu brodogradnjo, kajti, da Gjačič na otoku samem ne bo mogel dobiti posebno mnogo ljudi, to je bilo po izpovedbi ujetnikov brez dvoma, a z nekaj tisoč možmi bi proti velikanski turški armadi ne opravił dosti.

Napada piratov se Piali-paša ni kdo ve kako bal. Toda prejel je bil poročila vohunov iz samih Benetk, ki so ga prav v onih dneh močno vznemirjala. Vojni minister Zeno je bil s svojo spretnostjo in energijo dosegel v kratkem času velik uspeh. Ustvaril je bil številno in močno novo brodogradnjo, s katerim je hotel iti Famagusti na pomoč in sklenil je bil z različnimi državami zveze ter si zagotovil njihovo pomoč. Piali-paša je sodil po dobljenih poročilih, da utegne priti to mogočno brodogradnjo v kratkem času v grško morje, a če se združi s pirati, potem je vedel, da tej velikanski sili ne bo mogel kljubovati.

Famagusta mora pasti, predno pride beneško brodogradnjo, to je bilo zdaj, ko je bil zadosti obveščen o Gjačičevih namelih, njegovo prepričanje in tudi njegov trdni sklep in tega istega prepričanja je bil tudi Mustafa-paša.

Se tisti dan se je Piali-paša vrnil s svojimi ladjami pred Famagusto, kjer je bilo zbrano turško brodogradnjo. Peljal je seboj vse ujetnike in tudi vojvodinjo Asunto, kateri je obljubil, da gotovo izve, kaj je s Kržanom.

Enega teh piratov pošljem v Famagusto, je rekel Piali-paša. Ponoči ga popelje čoln v pristan. Tam bo skočil v morje in splaval na obrežje. Rekel bo, da je utekel z moje ladje. Čez dva dni mora priplavati nazaj in povedati kaj je s Kržanom.

— In če ga ne bo?

— Pride. Če ga ne bo, plačali bodo vsi ujetniki njegovo izdajstvo s smrtjo. To mu povem vnaprej.

Med ujetniki je bil prileten mož z ženo in s štirimi otroci. Tega si je izbral Piali-paša, da gre kot vohun v Famagusto. Kajti domneval je, da mož ne bo žene in otrok prepustil gotovi smrti. Zbranim ujetnikom je Piali-paša brez ovinkov povedal, kaj jih čaka, če bi se odposlani pirat ne vrnil o določenem času. Naznanilo turškega admirala je provzročilo med pirati in njih ženskami tolik strah, da se od moža, ki si ga je izbral Piali-paša, zahtevali vse mogoče prisege, da se resnično vrne. In mož je to tudi odkritosrčno obljubil in prisegel, toliko raje, ker mu je Asunta obljubila bogato nagrado, če ji prinese zanesljivih poročil.

— Zdaj, vojvodinja, je rekel Piali-paša, ko je kramljaje sedel s prvimi svojimi oficirji in z Asunto pri večerji, zdaj je vse preskrbljeno. Desantič zna biti v dveh dneh tu in v dveh dneh se vrne tudi pirat iz Famaguste. Čez nekaj dni me boste zapustili in prav bo za vas, ker bližajo se hudi dnevi. Zdaj se začne največji napad na Famagusto. Mesto bo v kratkih dneh v naših rokah.

Ta pojasnila so provzročila Asunti novih skrbi. Kaj bo s Kržanom, če zavzemo Turki Famagusto? Divji vojaki v svoji zmagovalski besnosti pač ne bodo delali razločkov in bodo vse poklali in pomorili, kar jim pride pod meč, in v tem slučaju bi tudi mogočni admiral Piali ne mogel ničesar pomoči.

— In kaj se zgodi potem, ko pade Famagusta? Nastane-li na tem otoku mir?

— Kaj še, je vzkliknil Piali-paše. Ne pozabite vojvodinja, da sem Turci in poklican, razširjati z mečem Mohamedovo vero. Čim zasveti nad Famagusto polomec, odrinem s svojim brodogradnjem v Adrijsko morje. Benetke morajo biti uničene in cerkev sv. Marka postane mošeja ravno tako, kakor je postala mošeja cerkev sv. Sofije v starodavnem Carigradu. Turki smo uničili bizantinsko cesarstvo in zdaj je pa ista usoda namenjena beneški republiki. Kolikor bo mogoče spraviti na

ladjo vojaštva, toliko ga popeljem s seboj. Najprej postane Dalmacija naša. Podrli bomo beneške palače in kristjanske cerkve. Slavnoznano Barbarigovo kulo užgem jaz sem. Deset mesecev se že zamen trudim, da bi premagal Bragadina. To moram vendar poplačati.

Plaho je zrla Asunta na pašo. Poznala ga je samo kot dobrega človeka, zdaj je videla, da je v svojem srečju ravno tako divji in fanatičen, kakor vsi drugi Turki. Obšel jo je strah pred tem možem in sično je želela, da bi že vedela, kaj je s Kržanom in da bi že prišel zvesti Desantič.

Mučno je bilo Asunti prebivanje na turški ladji. Mudila se je kolikor je bilo le mogoče v svoji kajuti, vendar je nehotje zapazila, da se delajo posebne priprave. Na ladjo se je pripeljal Mustafa-paša in imel s Piali-pašom dolga posvetovanja. Asunta je imela kmalu priliko slišati, da se Benečanom v Famagusti slabo godi, ker nimajo več ne živil, ne smodnika. Spomnila se je, kako dolgo časa je Kržan preskrbljeval mestu živil, ljudi in smodnika.

— Če so Benečani res kaj stori-li Kržanu, je to le zaslužena kazen za njihovo početje, si je mislila Asunta, dasi je sicer sočustvovala z obleganci.

V tisti noči je naenkrat začela strahovito pokanje od Famaguste. Streljalo je dosti močnejše, kakor topovi. Prestrašena je pohitela na krov gledat, kaj da je in Piali-paša ji je rad pojasnil.

— Naši armadi se je posrečilo najti podzemski rov, ki vodi iz nekega vodnjaka v mesto. Prijezdilo je neko siromašno dekle, kdo ve od kod, v turški tabor in prosila, da bi jo peljali pred Mustafapašo. Temu je razodelo, da vodi skriven rov v mesto. Naši so zavzeli ta rov in razstrelili del mesta. In kaj mislite, kako plačilo je zahtevalo to dekle za svoje razkritje? Zahtevalo je, da mora Mustafa-paša rešiti njenega ljubimca iz rok Benečanov.

Strme je poslušala Asunta to pojasnilo, dočim so njeni pogledi begali po Famagusti, kjer so se dvigali proti nebu visoki plameni in je na utrdbah divjal najstrašnejši boj.

— Če to ni tisto dekle, ki je prijezdilo na Mirabellov grad in v svoji bolezn fantaziralo o Tomu in o Kržanu? Neko dekle je Kržanu in Tomu izdalo skrivnost o tajnem rovu iz vodnjaka v mesto. Morda je iz ljubezni do Toma izdala to tajnost tudi Turkom.

(Dalje prihodnjič.)

IZJAVA!

Podpisani izjavljam, da mi je neko nazadnjaško človeče predbacivalo "moj dolgi jezik". Moj jezik je v najlepšim redu. Ta "dar" imam od tega, ker sem naročnik dveh časopisov, enega slovenskega in enega nemškega. Bil bi rad naročnik večih časopisov pa mi finančni tajnik mojega žepa ne dopusti.

Tudi rad prisostujem pri raznih zborovanjih in shodih, kar je pri nazadnjakih "humbug".

In kar se mi še druge stvari predbaciva, plačam \$10 nagrade, kdor mi more najmanjšo stvar dokazati. Sicer pa lažnjivi obrokevalec nimajo pot do mojega poštenja!

Frank Čuk.

Moon Run, Pa. 3. avgusta 1909.

Nečloveško.

Če vidiš voznika pretepati že skoro onemoglega konja z namenom, da prisili žival, da stori več kot v resnici more, prav gotovo protestiraš proti takemu činu in praviš, da je voznik nečloveški. Kaj bi pa storil s človekom, ki skuša prisiliti svoj onemogel želo-dec delati, s tem da vliva vanj strupen spirit. V vseh slučajih onemoglosti želo-deca povzročeni od prevelikega dela ali bolezni, vedno poskusite Trinerjevo ameriško zdravilo grenko vino. Isto bo o-lečilo vneto notranjščino želo-deca, bo stimuliralo žleze da bodejo bolj delovale in bo ojačilo živce tega organa. Rabite to naravno zdravilo v vseh slučajih bolezni, kedar se pri isti pojavi zguba teka in telesne moči. Rabite isto vedno kedar potrebujete dobro-deč stimulant in naravno toniko.

Na prodaj v lekarnah, dobrih gostilnah in pri izdelovalcu Jos. Triner, 616—622 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Irgovina s novodobnim obualmo

Vstanovljena leta 1883
Velika zaloga obual najnovejše kako-vosti po zmerno niskih cenah.

JOHN KLOFAT

631 Blue Island Ave., Chicago.
Druga vrata od Kasparjeve Banke

WELKY'S

Restavracija in gostilna,

552 Blue Island Ave.
CHICAGO
vogal Loomis in 18. ceste. Telefon Canal 1458

G. C. Glaeser

FOTOGRAF. Povečanje slik

323 North 8th Street
nasproti pošte
SHEBOYGAN, WIS. Phone 295 Green

NAJEMNIK & VANA,

IZDELOVALCA
sodovice mineralne vode in drugih neopojnih pijač.
62—84 Fisk St. Tel. Canal 1405

GOSTILNA!!!

JOHN DOBNIK

300 Reed St., Milwaukee, Wis
GOSTILNA!!!

ED. SIHRA,

izdelovalec finih Havana in do-maših smodk. Tudi prodajam vse vrste tobak na debelo in drobno.
612 S. Centre Ave., Chicago, Ill.

Dobra Unijska Gostilna, kjerse dobi

mrzel in gorak prigrizek. : Pod vodstvom

Jos. S. Stastny

650 Blue Island Ave.

delik Dvorana za društvene in unijske seje, in

Vruga dvorana za koncerte, ženitve in zabave.

Frank Gregorič

priporoča rojakom-prijateljem svoj fino urejeni

SALOON

na 101 Main St., LA SALLE ILL.

SALOON

z lepo urejenim keglščem in sve-že Schoenhofen pivo priporoča
ANTON MLADIČ,
937 Blue Island Ave. Chicago Ill.

VODAK-OVA GOSTILNA

683 Loomis ul. na vogalu 18. Pl.

Ima lepo urejeno dvorano za zabave in zborovanja
TEL CANAL 1386

IMPORTIRAN TOBAC, prodajam cigare in cigarete, raznevrste pipe ter izdelujem in popravljam dežnike in pipe.
J. VOKOUN, 559 W. 18. St.

Edward Pauch

gostilničar
663 Blue Island Avenue
CHICAGO.

TUKAJ živčim rojakom in onim, ki potujejo skoz Kenosho, priporočam svojo na novo urejeno

GOSTILNO

v obilen poset. Hrana in stanovanje se vedno dobi pri

LOUIS ROBSEL

113 Milwaukee Ave., Kenosha, Wis

Podpisani naznanjam

Slovencom in Hrvatom

da točim v svoji gostilni

zraven Atlas pivovarne razven dobre Atlasove pive **MAGNET** tudi najboljše Californijska vina ter izvrstne rakije, in sicer na

680 BLUE ISLAND AVENUE

Nadalje postrežem s prostim mrzlem in gorkem prigriskom dopoldne in popoldne, a opoldne dajem izvrstno kosilo za 15c s kozarcem pive ali vina.

IG. F. HALLER, lastnik

Reinhold

Kroll

Izdelovalec in trgovec na veliko s

VINOM IN LIKERJI.

"GREEN BELL"

naše specialiteta.

410 Greenfield Av. Milwaukee
Phone 1547 J.

Krist in rim. kat. cerkev.

VI. VICA.

V Kristovem času se ni znalo za vica in o teh ne najdemo nikjer v sv. pismu kake besede, da bi nam služila v dokaz, da so vica. Vica, mučilnica na onem svetu ali amfiteatr tam nekje v drugem življenju, o katerem noben zemljan ne ve, so le iznajdba rimsko katoliške cerkve.

Vsako, ki je čital spise rimskih cerkvenih učenjakov, zgodovino katoliške vere in pa sv. pismo je prišel do zaključka, da vica v onih časih niso poznali in tudi niso o njih pisali. Ko bi Krist učil, da so vica, prav gotovo bi bilo to kje zapisano, pa tudi apostolji bi o tem kaj učili. Še več! Luteranska vera, grška vera in drugi odepki katoliške vere ne vedo popolnoma nič o vica. Pač pa govorijo o nebesih in peklu.

Ravno ko to pišem, mi pride v roke angleški dnevnik, ki prinaša sledeče: **No hint in Bible of Hell, Pastor says.** San Francisco, July 19th. 1909. — "Nobenega pekla ni. Ideja večnega trpljenja in mučenja, ki nas je plašila in stiskala stoletja je samo izmišljena bajka, iluzija in fantazija naše domišljave pameti. V kljub temu da se je domnevalo, da je temelj temu peklu sv. pismo, vendar nikjer ne najdemo v sv. pismu zapisano, da je kak pekel". To je bil govor Rev. C. T. Russella, župnika v New Yorku množici broječi 1500 glav. Med drugim je rekel: "Bog je proklel Adama v smrt in smrt, le smrt so podedovali njegovi otroci. Že 6000 let polagoma pada človeški rod fizično in duševno. Adam je bil popolen predno je grešil, po prokletstvu je še živel 930 let. Današnji dan človek povprečno živi 35 let in eden izmed 150 glav postane umobolen. Toliko smo padli v tem času ko je že 200,000,000 ljudi umrlo. Pekla ni!" Vrnimo se nazaj k vicam.

Tukaj je kratek pogled na začetek vica in kako je potem prišla rimska katoliška cerkev do zaključka, da uvede novo dogmo in se stem pokaže kako neznanstvo zmotljivosti so njene doktrine in kako domišljave ob enem pa brutalne in koristolovske.

V začetku so nekateri kristjani molili za mrtve s vero, da ako je mrtvi v nebesih bo njegovo veselje tem večje in če je pa v peklu bo njegovo trpljenje olajšano. Tertulian je prvi, ki omenja molitve za mrtve in to še le potem, ko je ustopil v odpadniško društvo Montanizmov.

Kasneje, kakor vidimo v zgodovini je ljudstvo molilo za dušo cesarja Konstantina in njegove matere Augustine, ampak za obe duši se je mislilo, da sti v nebesih. Ta navada se je brzo razširjala posebno v onih krajih, kjer so se kristjani mešali s paganskimi narodi, ki so imeli take navade. Zgodovinar Otho, ki je živel v dvajsetem stoletju piše, da grška cerkev ni nikoli vrjela v molitve za mrtve in tudi, da je bilo zelo malo rimokatolikov, da bi molili za mrtve. Bilo je v letu 1438 ko so prvič rimski šolastiki sprevideli, kako dobro bi bilo za njihov monopol, ako uvedejo novo dogmo, vica; in res, cerkveni koncil v Florenci je sprejel teorijo o vica za dogmo in papež Eugenius je isto sankcioniral. Tako so nastala vica in maše za mrtve — zadušnice — katere se še dandanes bero v rim. kat. cerkvah, donajajoč rimski duhovščini ogromne doneske, a poleg vsega tega pa ima duhovščina in cerkev grozovit bič, s katerim bije in drži radoverno ljudstvo v tej zmoti.

Sedaj pa je treba dokazati, da vica nimajo nobene podlage v sv. pismu in da je to nekrščanska doktrina.

Iz "Grounds of Catholic Doctrine" povzamemo sledeče, kar je sedaj neovrgljiv uk rimske cerkve: "Prepričani smo, da so vica, in da se dušam, ki so tam zadržane pomaga s posredovanjem vernih. To se pravi, s molitvijo in darovi, podarjenimi za nje in največ pa s sv. mašo. Vpraš.: Kaj mislimo s besedo: Vice? Odg.: Srednje stajanje duš, ki so se ločile s tega sveta v božji milosti, s kakimi malimi grehi nad seboj, ali pa ki niso storile še zadostno pokoro za storjene grehe in ne morejo, dokler niso popolnoma čiste priti v nebesa. Glede gotovega prostora, kjer te

duše trpe, ali koliko trpe, ni cerkev še nič določila.

Tako! Sedaj vemo zakaj so vica. Tam se "pacajo" verne duše, ki so se ločile s tega sveta a niso bile še dovolj čiste, da bi šle naravnost v nebesa. Glede prostora pa cerkev ni še določila in menda tudi nikoli ne bo, k večjemu, da se znajde kje kak pretkan jezuvit in opiše kako zvezlo, kamor te duše romajo predno zlete v nebesa. Svet je dandanes toliko poučen, da rimska duhovščina sama ne ve, kaj bi odgovorila, če jo kedo vpraša, kje so nebesa in kje je pekel. Dokler se je mislilo, da je zemlja le ravna, hribovita plošča in dokler se ni dokazalo, da je na svoji osi vrteča se krogla, se je govorilo da pekel je pod nami (zemljo) in nebesa so pa gori. Ta modrost jih je minila pred 450 leti ko se je dokazalo, da je zemlja okrogla in da povsod kjer stojimo, potem bodisi na jugu, severu, vzhodu, zahodu, v Rimu, Aleksandriji, Aziji ali Evropi smo povsod ob enem od spodaj in zgoraj na zemlji, kakor eden vzame. S tem da se je dokazalo, da je zemlja okrogla je bilo ob enem tudi dokazano, da je rimska doktrina o prostoru nebes in pekla le prazna izmišlotina in od tistega časa ne vemo ne kje so nebesa, niti kje je pekel še manj pa kje so vica ali rimski amfiteater — mučilnica.

Vkljub vsemu temu Rim se malo briga za znanstvena preiskavanja in razkritja. Ko hitro zasluti, da so učenjaki znašli kaj, kar bi znalo omajati podlago njenim zmotljivim ukom ima že pripravljeno snov, da hitro predružači ali zboljša svojo doktrino, ali pa se zateče k zločinski prekani. Da dela ravno tako kakor Dowie ali Elija III., kateri je svoje mukarje in druge vernike hotel na premeten način prepričati, da je v resnici on — Elija — poslan od boga in da zna čudeže delati. Tako se je nekoč pripetilo, da je ta Elija III. potoval v vlakom iz Californije v Zion City, kjer je imel svoj tabernakel, čez državo Kansas. Blizu male postaje se je vstavil vlak, na katerem se je peljal Dowie, da vzame vodo in premore. Kar na enkrat pride na postajo neznan berač — na berglah. Dowie izstopi iz vlaka se poda k beraču in mu reče: Vrzi berge na stran in pojdi domov! In res, zgodil se je čudež (!!). Berač je vrzel berge v stran in zbehal proti mestecu, Dowie je šel zopet v svoj kupej, a ljudstvo pa je strmelo nad čudežem. Ta novica se je hitro raznesla po časopisih in zbudila občno pozornost. Kasneje pa se je dognalo, da cela zadeva je bil Dowiejev zviti načrt, da je on sam podkupil tega človeka, da se je tako spasil in prišel tja na postajo, ter ga tam počakal, da naredi nad njim čudež, ki bo vlek. — Poslušajte kakove bajke je Rimska avtoriteta skovala glede vica. Marsikateri je že bral življenje in dogodke svetnikov in tam opazil, kako se je ta ali oni svetnik zamaknil. Ko se je pa probudil in prišel zopet na svet je pa začel pripovedovati o mukah, ki jih trpe duše v vica in peklu. Pred vsem zanimiva je razprava o sv. Kristini, katero je napisal Bellarmine (Zvezek II. Pogl. 9. De genitu Columbae), v kateri pravi, da je njena duša zapustila telo in šla najprej v vica, potem v pekel, iz pekla je šla v nebesa in nazadnje se zopet vrnila na zemljo, da se združi s telesom in oživi. Kedo naj vrjame taki izmišlotini? Noben pameten in razsodni človek ne bo tega vrjel, dobe se pa fanatiki, ki vrjamejo samo zato, ker ta bajka pride iz Rima. Se ve za take ni pomoči! Rim dobro ve, da takove bajke, so le bajke, ve pa tudi, da nekateri bodo vrjeli. Sv. pismo, ki razpravlja o dogodkih od začetka Judovske vere do Krista in še skoro celo stoletje po Kristu, ne daje niti enega odstavka, v katerem bi se čitalo, da je ta ali ona duša šla v vica, pekel ali nebesa, ali da je trpela in se mučila v vica. Zakaj ne? Saj je vendar sv. pismo največja avtoriteta in podlaga katoliške vere! Zapomnite pa si, da povedati kaj, se pridruži na to ali pa prisede da je tako, še ne napravi dejstva, ali da je stvar v resnici bila tako.

Da so vica le rimska izmišlotina na najsluži sledeče v dokaz: 1. V prvih stoletjih ko so bile še katoliške verske sekte združene ni nihče vedel ničesar o vica. Grška cerkev še sedaj nima te doktrine in tudi luteranska ne. 2. Rimska cerkev je napravila vica za dogmo na cerkvenem zboru v Florenci leta 1438. 3. V sv. pismu ne najdemo niti besedice, ki bi dala samo povod misliti, da so kak vica. To pa je jasen dokaz, da vica ni. Ko bi pa v resnici bila kak vica, tedaj bi prav gotovo Krist in njegovi učenci o istih kaj omenili. Paul do Gal. v 1-8 pravi: Če pa mi, ali kak angel iz nebes pridiguje drugo besedo od one, ki smo vam jo mi pridigovali, naj bo proklet. Rim to večkrat ponavlja in ob enem kliče "prokletstvo nad seboj zaradi učenja nove doktrine o vica, kakor tudi o brezmadežnem spočetju, nezmotljivosti papeža itd." Tukaj podajam par sv. pisemskih rekov, ki so popolnoma v nasprotju s rimsko doktrino glede vica, ker sv. pismo direktno pravi, da nas je Krist očistil naših grehov in s tem, da je on na križu zadostil za naše grehe nam ni treba še posebej trpeti na onem svetu — v vica. Efež 1-7. "V katerem imamo odpuščenje po njegovi krvi, odpuščenje grehov, po bogastvu njegove milosti." In zopet Efež. 4-32. "In bodite dober eden drugemu, dobrosrčen, odpuščajoč eden drugemu, tako kot je Bog za Kristovo voljo vam odpustil." I. Janez 1-7. "In kri Jezusa Kristusa njegovega Sina nas je očistila vsega greha." Zakaj so potem še vica? Ali ni to dovolj, če je Kristus za vse naše grehe trpel. In zakaj bi potem še mi trpeli v vica? Sv. pismo pravi, da nas je Kristova kri oprala vseh grehov. Kako pride potem Rim na to, da se bodo še naši grehi v vica prali? Doktrina o vica je nasprotna čisti resnici, da kedar smo položeni k pokoji počivamo in živimo večno veselje. Misel, da moramo iti skoz vica v nebesa napravi vsakega Romanista, da se boji smrti in je ne pričakuje s isto nado, kakor n. pr. Luterani, Grški razkolniki itd. Krist je rekel desnemu razbojniku: "Kakor resnično ti povem, še danes boš z menoj v raj." Iz vsega tega pa je razvidno, da Krist ni ničesar vedel o vica, da vica sploh ni in da vse skup je le gola rimska izmišlotina. Tukaj je kratek popis vica, katerega povzamem iz rimskih spisov. Matevž Paris, odličen Benediktinec piše o nekem Enus, ki je šel v vica in se povrnil na zemljo, da pove o dogodkih, katere je tam videl in sicer sledeče: Brezštevila mož in žena je ležalo nagih na zemlji; bili so prebojeni s razbeljenimi žebli in grizli so prah v groznih bolečinah. Hudiči so pretepali nekatere z gorečimi biči. Ogrenj bluvajoči zmaji so hrustali zopet druge z gorečimi čakani. Nekateri so se pekli na vročih plunkih, kastraloh in pečeh. Videli sem žveplen vrelec, ki je metal duše v zrak in ki so zopet nazaj padale, da so še več trpele. Tam je bil zopet most, kateri je bil potrošen s trnjem in po katerem so morale duše iti na drugo stran. Duše so hodile po tem mostu bose, ker pa so jih podplati začeli peči, šle so po kolenih in rokah, a nazadnje so se pa valile po vsem telesu. Bolečine so bile krute itd. Kaka peklenska scenerija, še bolj peklenska vica je rimski način učenja take doktrine, v kljub temu, da iste ne odobrava ne Krist in ne sv. pismo. In zakaj učiti Rim tako peklensko-mučno lažnivo neresnično doktrino? Da zakaj? Že prej sem enkrat omenil, da Rimska cerkev, da toliko za vero, kot za lanski sneg, vse drugo, business, ji je poglavitna stvar. Da pa svoj business dobro založi in vodi, mora pa imeti gonilno silo, strah nevednega ljudstva, mora imeti vajeti, s katerimi drži neugnanee na brzdi, ima pa tudi peklenski bič, s katerim biča svoje konsumente-vernike. Rimska cerkev dobro ve, da ni vica. Priložnost po businessu pa je hitro pograbila, ko hitro je vide-la, da je ljudstvo začelo moliti za verne duše. To je bilo v 14. stoletju. Poglejte koliko dobi cerkev za maše zadušnice, in druge darove od svojih vernih, češ, naj pride ta in ta prej v nebesa, revež trpi, moramo mu pomagati. Cerkev dobi letno za maše zadušnice od \$100,000,000 do \$500,000,000. In

kedo plača te ogromne svote. Rimski verniki, katerim je rim. kat. cerkev tekom stoletij vtepla v mozeg strah in grozo vica. Poglejte fina stanovanja rimskih duhovnov, palače škofov in kardinalov; pogledajte papežev dvore, palače in razkošnost v vatikanu. In pomislite od kod je prišel ta denar! Vica, vica, slikanje trpljenja in muk je spravil večino tega denarja na rimski kup.

Še enkrat, takih vica, kot učiti rimska cerkev ni, pač pa so vica že tu na svetu, ko verniki krvave za zadnji cent, da ga dajo tej cerkvi, ki tako peklensko farba svoje vernike za Petrov novčič.

BILJET (TIKET) ZA POTOVANJE V PARADIŽ.

V Feldkirch, na Nemškem je deklška šola pod nadzorstvom Jezuitov a pod vodstvom samostanskih sester. "Sossische Zeitung" poroča o čudovitih voznih listkih, katere so "sestre" pred nedavnem šolarem delile in kateri sledeče vsebujejo:

"Biljet za potovanje v Paradiž! Čas odhoda: Vsako uro gre en brzovlak.

Prihod: Ako Bog hoče — kakor pride.

Cene prostora: Prvi razred: Devišstvo ali pokora in redovni profes (redovna obljuba) z obljubo revščine, čistost in pokorščina.

Drugi razred: Pokora in zaupanje na Boga z pobožnim in deviškim življenjem.

Tretji razred: Popolni kes in udanost v božjo voljo, spolovanje božje zapovedi in spolovanje otročje dolžnosti v zakonskem in vdovskem stanu.

Pripomba: 1. Obratni biljeti se ne izdajajo. 2. Zabavni vlaki ne odhajajo. 3. Mali nerazumni otroci nič ne plačajo, ako se le v maternim naročju (katoliške cerkve) nahajajo. 4. Potniki so naprošeni, da druge prtljage ne jemljejo saboj, kot dobre dela, ako oni vlak ne zamudijo ali na predzadnji postaji, vice imenovani, kjer vsaka druga prtljaga oddati mora, ne ljubo zamudo nočejo imeti. 5. Potniki se na vsih postajah cele erte sprejemajo. 6. Vsaki biljet mora imeti pečat zveličavne milosti, ali od krsta, ako zgubljen, skozi sveti zakrament pokore na novo štemplan. 7. Vsaki potnik more met potjo, ako večji svoto doplača, iz nižjega v višji razred prestopiti, temnasprotno je prestop iz višjega v nižji razred smrtno nevaren in torej nepriporočljiv."

Ti cerkveni biljeti dajejo svečano spričevalo o napredku "edine zveličavne katoliške cerkve" in da so se v "Bonificij-tiskarni tiskali je umevno. Budalost, budalost, koliko te je!

SPOZNANJE.

F. Vallenten pripoveduje: Dva zakonska sta se silno ljubila, a sta se prepirala. Nju jeza je na višek dospela. Žena je trikrat s pestjo po mizi udarila. In mož je trikrat s pestjo po mizi udaril. Ko je on v četrtič zamahnil, se je mahoma premislil da ženo le silno ljubi in je mahljaj pridržal, akoravno se je zavedal, da ima on pravo. S tisto roko, s katero je nameraval po mizi udariti, je ženo objel ter jo na čelo poljubil. V sled te ljubavi je bila žena toliko zmehčana, da je pričela krčevito jokati, potem ko zaradi ganljivosti ni našla več solza, je z zaprtimi očmi še nekoliko časa ihtela. Potem je šel vsaki na svoje delo. Ko je mož zvečer domu prišel, mu ni žena prihitela naproti, kakor je to navadno storila. On jo je iskal in klical, odpiral vse vrata, toda ni jo bilo najti. Na mizi je ležalo pismo s sledečo vsebino:

"Ti znaš kako Te ljubim. V stvari, za katero sva se prepirala, imas Ti prav. Toda jaz nemorem pri Tebi ostati, ker me nisi mogel bolj razazlati, kakor si to storil. Da si me poljubil, ko sem te psovala in si Ti imel prav, Ti ne bodem nikdar odpustila. Ni večje surovosti in žaljenja, kot pri pravi razsodnosti, kakor si Ti storil, komu tako krivico narediti. Tvoja velikodušnost je bila nizkotna. Jaz sem mislila, da si Ti zvišene "sorte". Toda Ti si mene varal! Tvoja zvesta Mica".

Proti Tolstemu. Iz Peterburga se javlja, da bo v kratkem proti Tolstemu proces radi njegove knjige "Božje kraljestvo v nas". Tolstoj ima dva glasovita odvetnika.

Neuropin Želodečni Grenčec

je znašel J. B. Scheuer, v nemškem Jasniku na Moravskem, Avstrija v začetku zadnjega stoletja in ga postavil na ameriški trg v letu 1900. Vsakdo priznava, da isti je najboljši želodečni grenčec v eksistenci! Ta grenčec je napravljen iz izbranih zelišč in korenin, vsebuje obil medicinske snovi in je gotovo, zanesljivo zdravilo proti kislini v želodcu, zaprtju, želodečnem krču in grizavici. Priporoča se ga za preganjanje plinov iz drobnja. Samo en poskus pokaže dobre lastnosti tega grenčeca.

J. B. SCHEUER CO.,

IZDELOVALEC

121 E. Kinzie St., Chicago, Illinois

GARANTIRAMO DA

JE

Slovanska KORONA

zdravilno grenka vinska Tonika napravljena izključno le iz starega, čistega kalifornijskega vina.

Ista vsebuje najbolj pomagljive snovi za človeški sistem, deluje na črevesa in jetra, Vam da trdno spanje in Vam ponovi Vaš potrt sistem lepše kot katerikoli drugo zdravilo.

V zalogi imamo vsakovrstno žganje in druge likerje. V vseh zadevah obrnite se na našega glavnega zastopnika

Mohor MLADIČ

121 E. Kinzie St., Chicago, Ill.

Vsak slovenski delavec naj čita "GLAS SVOBODE"

Slovenci pozor!

Ako potrebujete odeje, klobuke, srajce, kravate ali druge važne reči za moške — za delavnik ali praznik, tedaj se oglasite pri svojem rojaku, ker lahko govorite v materinski.

Čistim stare obleke in izdelujem nove

po po najnovejši modi in nizki ceni.

JURIJ MAMEK,

581 S. Centre Ave., blizo 18. ul., CHICAGO, ILLINOIS

M. A. WEISSKOPF, M. D.

ZDRAVNIK IN RANOCELNIK

885 Ashland Ave., Chicago, Ill. TEL. CANAL 476

Urađuje na svojim domu: od 8.—10. ure popoldne od 1.—3. ure popoldne in od 6.—3:30 ure večer.

V lekarni P. Platt, 814 Ashland Ave.: od 4.—5. popoldne. Ob nedeljah samo od 8.—10.

ure popoldne doma in to le izjemoma v prav nujnih slučajih.

DR. WEISSKOPF je Čeh, in odličen zdravnik, obiskujte torej Slovana v svojo korist.

W. SZYMANSKI

TRGOVEC S RAZNOVRSTNIM POHISTVOM

624-628 Blue Island Avenue, Chicago

TELEFON CANAL 955

Moja trgovina pohištva je ena največjih na južno-zapadni strani mesta, kdorkoli pri meni kupi, jamčim da bo zadovoljen kot je bil vsak kdor je že pri meni kupil v zadnjih 22 letih od kar sem v tej trgovini in na istem prostoru.

Pijte najboljšo pivo

Edelweiss

Peter Schoenhoffen Brewing Co.

PHONE: CANAL 9

CHICAGO ILL.

"Glas Svobode"

(THE VOICE OF LIBERTY)
WEEKLY

Published by The Glas Svobode Co.,
597 W. 20th St. Chicago, Illinois.

Subscription \$1.50 per year.
Advertisements on agreement

Prvi svobodni list za slovenski
narod v Ameriki.

'GLAS SVOBODE' IZHAJA VSAKI PETEK
in velja

ZA AMERIČO:
Za celo leto.....\$1.50
za pol leta.....\$1.00

ZA EVROPO:
Za celo leto.....\$1.00
za pol leta.....\$0.75

NASLOV ZA DOPIS IN POŠILJATVE JE
GLAS SVOBODE CO.
597 WEST 20TH ST., CHICAGO, ILL.

Pri spremembi bivališča prosimo naročnike
da nam natančno naznani poleg novega tudi
stari naslov.

231

NOROST IN ZLOBNOST KAPI
TALIZMA.

Znana nam je iz prejšnjih časov, ko je kapital še trgovski kapital bil in njegov sestav iz ropa in oderuštva očividno na čelu nosil, da so holandske in angleške kolonijalne družbe velikanske množine dišav zažigale in ugonobile, da so tem lažje njih cene visoko vzdrževale. Industrija je drugo glavno vodilo izmašila: ceno blaga in gromadni promet. Kupčija na ta način je bila koristonosnejša.

Toda v 20. stoletju se je kapital zopet povrnil k stari metodi; gornja cen je v polnem teku. V sled zmodrovanega sistema varnostnih carin se blago po načrtu podražuje, po trustih se cene "visoke" vzdržujejo in po pravi zaroti na borzah, se oderuštvo cen organizira. In sedaj smo pri zaključku in vidimo, da se je kapital povrnil k njegovi najstarejši metodi — k uničevanju konzumnih stvari.

Braziljanska vlada je načrt naredila in njen evropski upnikomité je k načrtu pritrdil, deseti del v Brasilji nakopičene kave zažgati. S tem naj bi se podražila kave doseglo, ker Brazilja pridelala pretežno množino kave za svetovni trg.

Ta postopek je zanimiv vže zaradi karakterističnega svetovnega sestava modernega kapitala. Kavine zaloge so zasebna last brazilskih plantažerjev. In kdo zaповeđuje nad njimi? Braziljanska vlada. Od koga je odvisna veljavnost sklepov? Od evropskih bančnih trustov. In na katerega stroške se kupčije sklepajo? Na stroške evropskih konzumentov!

Vnanji povod te nesmiselne odredbe, je padec kavine cene. Kako pride k temu?

Braziljanske kavine plantaže se naslanjajo na suženjstvo. Bilo je grozno izkoriščanje zamorcev — in sicer toliko, da so prišli posestniki plantaž do prepičanja, da ne bodo nikdar zadostno število prostovoljnih delavcev dobili. Znali so veliko let osvoboditev sužnjev preprečiti. Še le leta 1871 je bilo prišlo do zakona "svoboda materinega telesa", to se reče, novorojenčki nimajo biti več robi. Zemljiški gospodje so pa vendar dognali, da so novorojeni do 21. leta pod njihovim varstvom (!) ostali. Teda, akoravno svobodno rojeni, so le ostali sužnji. Leta 1888 so bili poslednji robi v Brazilji osvobodeni — bilo jih je še 700.000. "Vsaka nada, obdelovanje vaših kavinskih plantaž varovati, je sedaj zginula!" je zaklical plemič v brazilskem parlamentu. Prišlo je pa vse drugače. Produkcija kave v Brazilji, katere je 132.500 ton v letu 1870, potem 300.000 ton v letu 1880 znašala, pomnožila se je na 490.000 ton v letu 1890 in doseže sedaj približno en milijon ton vsako leto. Kako je to mogoče?

Črneči so res ostavili plantaže in ker so deželo poznali, nastanili so se po gozdih, kjer so skromno živitarili, toda bili so neodvisni. Ali prišli so na mesto črnecev belokozci. Prišli prostovoljno in trumoma. Bila je velika privlačnost evropskih priseljencev. Naseljevanje v Braziljo je bilo v prvi polovici minulega stoletja okroglo 3000 oseb letno, 1855 do 1885 tem nasprotno se je priselilo 16.066 in od leta 1886 do 1892 pa celo 98.415 povprečno vsako leto! Plantaže so se napolnovale z delavci, — plantažni gospodje so bili brez skrbi.

Kavine plantaže so prave latifundije — tlačanstva. Delavci se v celih rodbinah naseljujejo, in vsa rodbina mora delati. Neki potnik, kateri je one kraje v devedeset

setim letu prepotoval, označi vtis kojega je dobil, sledeče: Osobje, katero se v poljedelstvu in industriji latifundije uporabi, obsega stotine rodbin, katere v vaseh bivajo in njih postava spominja na grozne dnove sužnosti." Temu nasprotno se izkažejo mezdni-sužnji iz civilizirane Evrope — večinoma so Lahi — veliko bolj inteligentni, kot črneči iz Afrike, toraj omogočijo dalekosežno uporabo strojev. Pridelki se pomnožujejo, a produktivni stroški kave se zmanjšujejo.

Vendar evropski odnošaji, kateri dovajajo brazilskemu plantažarju cene delavske sile, zabranjuje ob enem, da kaveni použitek v Evropi, rastočemu pridelku v Brazilji dohajati nemore. Akoravno kapitalistično izkoriščanje kmetičkim rodbinam mleko odteguje, da ga mlekarom odda, in ga z kavinem nalivkom nadomesti, akoravno se mleko v gospodinstvu sploh le kot kavino barvilo pozna, akoravno trgovkam, tovarniškim delavkam in čisto odraslim delavcem kava opoldansko kosilo nadomestuje, tako se je vseeno moralo tudi s kavo štediti, in našlo se je namestek živeža v primesti — cikoriji, katere so deloma še redilnejše; se ve najceneje je poliv — kavna gošča (kaffeessatz), kateri se tudi mnogo rabi. Sicer se je kava tudi drugod pridelovala, deloma po evropskih izdeljelih, katerih nikod ne manjka, deloma po izučnih domačinih. In ostalo se je zgodilo po kavini carini, katere je razvoj konzuma ovirala, in sedaj ima biti še povišana.

Da se cena kave kviško požene, ustvari se je v Brazilji trgovski monopol in prispevek k kavinem izvozu, tako da se sme le določena množina vsako leto izvoziti. Evropske banke pripomorejo, oderuške cene organizirajo, ker so brazilski vladi denar predjudovale in si kavo v zastavo vzele. Toda ni pomagalo. Množina pridelka kave je prevelika in beda mase v Evropi je še večji. Cena se ni mogla kviško spraviti, kakor se je želelo in plantažni kralji tarnajo — tako, kot tarnajo oderuhi tudi drugod. Zato se je sedaj odločilo za radikalni pripomoček, ker se hoče kavo zažgati.

Delavci na plantažah se do krvi izkoriščajo, konzumni predmet se uničuje — ima se en milijon vreč, vreča po 60 kilogramov — vpepeliti — in vse to, da plantažni posestniki v Brazilji in bankirji v Evropi obogatijo.

To je kapitalističen svet.

VDOVE V INDIJI.

Tragičen običaj, mlade vdove

in sicer toliko, da so prišli posestniki plantaž do prepičanja, da ne bodo nikdar zadostno število prostovoljnih delavcev dobili. Znali so veliko let osvoboditev sužnjev preprečiti. Še le leta 1871 je bilo prišlo do zakona "svoboda materinega telesa", to se reče, novorojenčki nimajo biti več robi. Zemljiški gospodje so pa vendar dognali, da so novorojeni do 21. leta pod njihovim varstvom (!) ostali. Teda, akoravno svobodno rojeni, so le ostali sužnji. Leta 1888 so bili poslednji robi v Brazilji osvobodeni — bilo jih je še 700.000. "Vsaka nada, obdelovanje vaših kavinskih plantaž varovati, je sedaj zginula!" je zaklical plemič v brazilskem parlamentu. Prišlo je pa vse drugače. Produkcija kave v Brazilji, katere je 132.500 ton v letu 1870, potem 300.000 ton v letu 1880 znašala, pomnožila se je na 490.000 ton v letu 1890 in doseže sedaj približno en milijon ton vsako leto. Kako je to mogoče?

Črneči so res ostavili plantaže in ker so deželo poznali, nastanili so se po gozdih, kjer so skromno živitarili, toda bili so neodvisni. Ali prišli so na mesto črnecev belokozci. Prišli prostovoljno in trumoma. Bila je velika privlačnost evropskih priseljencev. Naseljevanje v Braziljo je bilo v prvi polovici minulega stoletja okroglo 3000 oseb letno, 1855 do 1885 tem nasprotno se je priselilo 16.066 in od leta 1886 do 1892 pa celo 98.415 povprečno vsako leto! Plantaže so se napolnovale z delavci, — plantažni gospodje so bili brez skrbi.

Kavine plantaže so prave latifundije — tlačanstva. Delavci se v celih rodbinah naseljujejo, in vsa rodbina mora delati. Neki potnik, kateri je one kraje v devedeset

setim letu prepotoval, označi vtis kojega je dobil, sledeče: Osobje, katero se v poljedelstvu in industriji latifundije uporabi, obsega stotine rodbin, katere v vaseh bivajo in njih postava spominja na grozne dnove sužnosti." Temu nasprotno se izkažejo mezdni-sužnji iz civilizirane Evrope — večinoma so Lahi — veliko bolj inteligentni, kot črneči iz Afrike, toraj omogočijo dalekosežno uporabo strojev. Pridelki se pomnožujejo, a produktivni stroški kave se zmanjšujejo.

Vendar evropski odnošaji, kateri dovajajo brazilskemu plantažarju cene delavske sile, zabranjuje ob enem, da kaveni použitek v Evropi, rastočemu pridelku v Brazilji dohajati nemore. Akoravno kapitalistično izkoriščanje kmetičkim rodbinam mleko odteguje, da ga mlekarom odda, in ga z kavinem nalivkom nadomesti, akoravno se mleko v gospodinstvu sploh le kot kavino barvilo pozna, akoravno trgovkam, tovarniškim delavkam in čisto odraslim delavcem kava opoldansko kosilo nadomestuje, tako se je vseeno moralo tudi s kavo štediti, in našlo se je namestek živeža v primesti — cikoriji, katere so deloma še redilnejše; se ve najceneje je poliv — kavna gošča (kaffeessatz), kateri se tudi mnogo rabi. Sicer se je kava tudi drugod pridelovala, deloma po evropskih izdeljelih, katerih nikod ne manjka, deloma po izučnih domačinih. In ostalo se je zgodilo po kavini carini, katere je razvoj konzuma ovirala, in sedaj ima biti še povišana.

Da se cena kave kviško požene, ustvari se je v Brazilji trgovski monopol in prispevek k kavinem izvozu, tako da se sme le določena množina vsako leto izvoziti. Evropske banke pripomorejo, oderuške cene organizirajo, ker so brazilski vladi denar predjudovale in si kavo v zastavo vzele. Toda ni pomagalo. Množina pridelka kave je prevelika in beda mase v Evropi je še večji. Cena se ni mogla kviško spraviti, kakor se je želelo in plantažni kralji tarnajo — tako, kot tarnajo oderuhi tudi drugod. Zato se je sedaj odločilo za radikalni pripomoček, ker se hoče kavo zažgati.

Delavci na plantažah se do krvi izkoriščajo, konzumni predmet se uničuje — ima se en milijon vreč, vreča po 60 kilogramov — vpepeliti — in vse to, da plantažni posestniki v Brazilji in bankirji v Evropi obogatijo.

To je kapitalističen svet.

VDOVE V INDIJI.

Tragičen običaj, mlade vdove

in sicer toliko, da so prišli posestniki plantaž do prepičanja, da ne bodo nikdar zadostno število prostovoljnih delavcev dobili. Znali so veliko let osvoboditev sužnjev preprečiti. Še le leta 1871 je bilo prišlo do zakona "svoboda materinega telesa", to se reče, novorojenčki nimajo biti več robi. Zemljiški gospodje so pa vendar dognali, da so novorojeni do 21. leta pod njihovim varstvom (!) ostali. Teda, akoravno svobodno rojeni, so le ostali sužnji. Leta 1888 so bili poslednji robi v Brazilji osvobodeni — bilo jih je še 700.000. "Vsaka nada, obdelovanje vaših kavinskih plantaž varovati, je sedaj zginula!" je zaklical plemič v brazilskem parlamentu. Prišlo je pa vse drugače. Produkcija kave v Brazilji, katere je 132.500 ton v letu 1870, potem 300.000 ton v letu 1880 znašala, pomnožila se je na 490.000 ton v letu 1890 in doseže sedaj približno en milijon ton vsako leto. Kako je to mogoče?

Črneči so res ostavili plantaže in ker so deželo poznali, nastanili so se po gozdih, kjer so skromno živitarili, toda bili so neodvisni. Ali prišli so na mesto črnecev belokozci. Prišli prostovoljno in trumoma. Bila je velika privlačnost evropskih priseljencev. Naseljevanje v Braziljo je bilo v prvi polovici minulega stoletja okroglo 3000 oseb letno, 1855 do 1885 tem nasprotno se je priselilo 16.066 in od leta 1886 do 1892 pa celo 98.415 povprečno vsako leto! Plantaže so se napolnovale z delavci, — plantažni gospodje so bili brez skrbi.

Kavine plantaže so prave latifundije — tlačanstva. Delavci se v celih rodbinah naseljujejo, in vsa rodbina mora delati. Neki potnik, kateri je one kraje v devedeset

setim letu prepotoval, označi vtis kojega je dobil, sledeče: Osobje, katero se v poljedelstvu in industriji latifundije uporabi, obsega stotine rodbin, katere v vaseh bivajo in njih postava spominja na grozne dnove sužnosti." Temu nasprotno se izkažejo mezdni-sužnji iz civilizirane Evrope — večinoma so Lahi — veliko bolj inteligentni, kot črneči iz Afrike, toraj omogočijo dalekosežno uporabo strojev. Pridelki se pomnožujejo, a produktivni stroški kave se zmanjšujejo.

Vendar evropski odnošaji, kateri dovajajo brazilskemu plantažarju cene delavske sile, zabranjuje ob enem, da kaveni použitek v Evropi, rastočemu pridelku v Brazilji dohajati nemore. Akoravno kapitalistično izkoriščanje kmetičkim rodbinam mleko odteguje, da ga mlekarom odda, in ga z kavinem nalivkom nadomesti, akoravno se mleko v gospodinstvu sploh le kot kavino barvilo pozna, akoravno trgovkam, tovarniškim delavkam in čisto odraslim delavcem kava opoldansko kosilo nadomestuje, tako se je vseeno moralo tudi s kavo štediti, in našlo se je namestek živeža v primesti — cikoriji, katere so deloma še redilnejše; se ve najceneje je poliv — kavna gošča (kaffeessatz), kateri se tudi mnogo rabi. Sicer se je kava tudi drugod pridelovala, deloma po evropskih izdeljelih, katerih nikod ne manjka, deloma po izučnih domačinih. In ostalo se je zgodilo po kavini carini, katere je razvoj konzuma ovirala, in sedaj ima biti še povišana.

Da se cena kave kviško požene, ustvari se je v Brazilji trgovski monopol in prispevek k kavinem izvozu, tako da se sme le določena množina vsako leto izvoziti. Evropske banke pripomorejo, oderuške cene organizirajo, ker so brazilski vladi denar predjudovale in si kavo v zastavo vzele. Toda ni pomagalo. Množina pridelka kave je prevelika in beda mase v Evropi je še večji. Cena se ni mogla kviško spraviti, kakor se je želelo in plantažni kralji tarnajo — tako, kot tarnajo oderuhi tudi drugod. Zato se je sedaj odločilo za radikalni pripomoček, ker se hoče kavo zažgati.

Delavci na plantažah se do krvi izkoriščajo, konzumni predmet se uničuje — ima se en milijon vreč, vreča po 60 kilogramov — vpepeliti — in vse to, da plantažni posestniki v Brazilji in bankirji v Evropi obogatijo.

To je kapitalističen svet.

VDOVE V INDIJI.

Tragičen običaj, mlade vdove

in sicer toliko, da so prišli posestniki plantaž do prepičanja, da ne bodo nikdar zadostno število prostovoljnih delavcev dobili. Znali so veliko let osvoboditev sužnjev preprečiti. Še le leta 1871 je bilo prišlo do zakona "svoboda materinega telesa", to se reče, novorojenčki nimajo biti več robi. Zemljiški gospodje so pa vendar dognali, da so novorojeni do 21. leta pod njihovim varstvom (!) ostali. Teda, akoravno svobodno rojeni, so le ostali sužnji. Leta 1888 so bili poslednji robi v Brazilji osvobodeni — bilo jih je še 700.000. "Vsaka nada, obdelovanje vaših kavinskih plantaž varovati, je sedaj zginula!" je zaklical plemič v brazilskem parlamentu. Prišlo je pa vse drugače. Produkcija kave v Brazilji, katere je 132.500 ton v letu 1870, potem 300.000 ton v letu 1880 znašala, pomnožila se je na 490.000 ton v letu 1890 in doseže sedaj približno en milijon ton vsako leto. Kako je to mogoče?

Črneči so res ostavili plantaže in ker so deželo poznali, nastanili so se po gozdih, kjer so skromno živitarili, toda bili so neodvisni. Ali prišli so na mesto črnecev belokozci. Prišli prostovoljno in trumoma. Bila je velika privlačnost evropskih priseljencev. Naseljevanje v Braziljo je bilo v prvi polovici minulega stoletja okroglo 3000 oseb letno, 1855 do 1885 tem nasprotno se je priselilo 16.066 in od leta 1886 do 1892 pa celo 98.415 povprečno vsako leto! Plantaže so se napolnovale z delavci, — plantažni gospodje so bili brez skrbi.

Kavine plantaže so prave latifundije — tlačanstva. Delavci se v celih rodbinah naseljujejo, in vsa rodbina mora delati. Neki potnik, kateri je one kraje v devedeset

setim letu prepotoval, označi vtis kojega je dobil, sledeče: Osobje, katero se v poljedelstvu in industriji latifundije uporabi, obsega stotine rodbin, katere v vaseh bivajo in njih postava spominja na grozne dnove sužnosti." Temu nasprotno se izkažejo mezdni-sužnji iz civilizirane Evrope — večinoma so Lahi — veliko bolj inteligentni, kot črneči iz Afrike, toraj omogočijo dalekosežno uporabo strojev. Pridelki se pomnožujejo, a produktivni stroški kave se zmanjšujejo.

Vendar evropski odnošaji, kateri dovajajo brazilskemu plantažarju cene delavske sile, zabranjuje ob enem, da kaveni použitek v Evropi, rastočemu pridelku v Brazilji dohajati nemore. Akoravno kapitalistično izkoriščanje kmetičkim rodbinam mleko odteguje, da ga mlekarom odda, in ga z kavinem nalivkom nadomesti, akoravno se mleko v gospodinstvu sploh le kot kavino barvilo pozna, akoravno trgovkam, tovarniškim delavkam in čisto odraslim delavcem kava opoldansko kosilo nadomestuje, tako se je vseeno moralo tudi s kavo štediti, in našlo se je namestek živeža v primesti — cikoriji, katere so deloma še redilnejše; se ve najceneje je poliv — kavna gošča (kaffeessatz), kateri se tudi mnogo rabi. Sicer se je kava tudi drugod pridelovala, deloma po evropskih izdeljelih, katerih nikod ne manjka, deloma po izučnih domačinih. In ostalo se je zgodilo po kavini carini, katere je razvoj konzuma ovirala, in sedaj ima biti še povišana.

Da se cena kave kviško požene, ustvari se je v Brazilji trgovski monopol in prispevek k kavinem izvozu, tako da se sme le določena množina vsako leto izvoziti. Evropske banke pripomorejo, oderuške cene organizirajo, ker so brazilski vladi denar predjudovale in si kavo v zastavo vzele. Toda ni pomagalo. Množina pridelka kave je prevelika in beda mase v Evropi je še večji. Cena se ni mogla kviško spraviti, kakor se je želelo in plantažni kralji tarnajo — tako, kot tarnajo oderuhi tudi drugod. Zato se je sedaj odločilo za radikalni pripomoček, ker se hoče kavo zažgati.

Delavci na plantažah se do krvi izkoriščajo, konzumni predmet se uničuje — ima se en milijon vreč, vreča po 60 kilogramov — vpepeliti — in vse to, da plantažni posestniki v Brazilji in bankirji v Evropi obogatijo.

To je kapitalističen svet.

VDOVE V INDIJI.

Tragičen običaj, mlade vdove

in sicer toliko, da so prišli posestniki plantaž do prepičanja, da ne bodo nikdar zadostno število prostovoljnih delavcev dobili. Znali so veliko let osvoboditev sužnjev preprečiti. Še le leta 1871 je bilo prišlo do zakona "svoboda materinega telesa", to se reče, novorojenčki nimajo biti več robi. Zemljiški gospodje so pa vendar dognali, da so novorojeni do 21. leta pod njihovim varstvom (!) ostali. Teda, akoravno svobodno rojeni, so le ostali sužnji. Leta 1888 so bili poslednji robi v Brazilji osvobodeni — bilo jih je še 700.000. "Vsaka nada, obdelovanje vaših kavinskih plantaž varovati, je sedaj zginula!" je zaklical plemič v brazilskem parlamentu. Prišlo je pa vse drugače. Produkcija kave v Brazilji, katere je 132.500 ton v letu 1870, potem 300.000 ton v letu 1880 znašala, pomnožila se je na 490.000 ton v letu 1890 in doseže sedaj približno en milijon ton vsako leto. Kako je to mogoče?

Črneči so res ostavili plantaže in ker so deželo poznali, nastanili so se po gozdih, kjer so skromno živitarili, toda bili so neodvisni. Ali prišli so na mesto črnecev belokozci. Prišli prostovoljno in trumoma. Bila je velika privlačnost evropskih priseljencev. Naseljevanje v Braziljo je bilo v prvi polovici minulega stoletja okroglo 3000 oseb letno, 1855 do 1885 tem nasprotno se je priselilo 16.066 in od leta 1886 do 1892 pa celo 98.415 povprečno vsako leto! Plantaže so se napolnovale z delavci, — plantažni gospodje so bili brez skrbi.

Kavine plantaže so prave latifundije — tlačanstva. Delavci se v celih rodbinah naseljujejo, in vsa rodbina mora delati. Neki potnik, kateri je one kraje v devedeset

setim letu prepotoval, označi vtis kojega je dobil, sledeče: Osobje, katero se v poljedelstvu in industriji latifundije uporabi, obsega stotine rodbin, katere v vaseh bivajo in njih postava spominja na grozne dnove sužnosti." Temu nasprotno se izkažejo mezdni-sužnji iz civilizirane Evrope — večinoma so Lahi — veliko bolj inteligentni, kot črneči iz Afrike, toraj omogočijo dalekosežno uporabo strojev. Pridelki se pomnožujejo, a produktivni stroški kave se zmanjšujejo.

Vendar evropski odnošaji, kateri dovajajo brazilskemu plantažarju cene delavske sile, zabranjuje ob enem, da kaveni použitek v Evropi, rastočemu pridelku v Brazilji dohajati nemore. Akoravno kapitalistično izkoriščanje kmetičkim rodbinam mleko odteguje, da ga mlekarom odda, in ga z kavinem nalivkom nadomesti, akoravno se mleko v gospodinstvu sploh le kot kavino barvilo pozna, akoravno trgovkam, tovarniškim delavkam in čisto odraslim delavcem kava opoldansko kosilo nadomestuje, tako se je vseeno moralo tudi s kavo štediti, in našlo se je namestek živeža v primesti — cikoriji, katere so deloma še redilnejše; se ve najceneje je poliv — kavna gošča (kaffeessatz), kateri se tudi mnogo rabi. Sicer se je kava tudi drugod pridelovala, deloma po evropskih izdeljelih, katerih nikod ne manjka, deloma po izučnih domačinih. In ostalo se je zgodilo po kavini carini, katere je razvoj konzuma ovirala, in sedaj ima biti še povišana.

Da se cena kave kviško požene, ustvari se je v Brazilji trgovski monopol in prispevek k kavinem izvozu, tako da se sme le določena množina vsako leto izvoziti. Evropske banke pripomorejo, oderuške cene organizirajo, ker so brazilski vladi denar predjudovale in si kavo v zastavo vzele. Toda ni pomagalo. Množina pridelka kave je prevelika in beda mase v Evropi je še večji. Cena se ni mogla kviško spraviti, kakor se je želelo in plantažni kralji tarnajo — tako, kot tarnajo oderuhi tudi drugod. Zato se je sedaj odločilo za radikalni pripomoček, ker se hoče kavo zažgati.

Delavci na plantažah se do krvi izkoriščajo, konzumni predmet se uničuje — ima se en milijon vreč, vreča po 60 kilogramov — vpepeliti — in vse to, da plantažni posestniki v Brazilji in bankirji v Evropi obogatijo.

To je kapitalističen svet.

VDOVE V INDIJI.

Tragičen običaj, mlade vdove

in sicer toliko, da so prišli posestniki plantaž do prepičanja, da ne bodo nikdar zadostno število prostovoljnih delavcev dobili. Znali so veliko let osvoboditev sužnjev preprečiti. Še le leta 1871 je bilo prišlo do zakona "svoboda materinega telesa", to se reče, novorojenčki nimajo biti več robi. Zemljiški gospodje so pa vendar dognali, da so novorojeni do 21. leta pod njihovim varstvom (!) ostali. Teda, akoravno svobodno rojeni, so le ostali sužnji. Leta 1888 so bili poslednji robi v Brazilji osvobodeni — bilo jih je še 700.000. "Vsaka nada, obdelovanje vaših kavinskih plantaž varovati, je sedaj zginula!" je zaklical plemič v brazilskem parlamentu. Prišlo je pa vse drugače. Produkcija kave v Brazilji, katere je 132.500 ton v letu 1870, potem 300.000 ton v letu 1880 znašala, pomnožila se je na 490.000 ton v letu 1890 in doseže sedaj približno en milijon ton vsako leto. Kako je to mogoče?

Črneči so res ostavili plantaže in ker so deželo poznali, nastanili so se po gozdih, kjer so skromno živitarili, toda bili so neodvisni. Ali prišli so na mesto črnecev belokozci. Prišli prostovoljno in trumoma. Bila je velika privlačnost evropskih priseljencev. Naseljevanje v Braziljo je bilo v prvi polovici minulega stoletja okroglo 3000 oseb letno, 1855 do 1885 tem nasprotno se je priselilo 16.066 in od leta 1886 do 1892 pa celo 98.415 povprečno vsako leto! Plantaže so se napolnovale z delavci, — plantažni gospodje so bili brez skrbi.

Kavine plantaže so prave latifundije — tlačanstva. Delavci se v celih rodbinah naseljujejo, in vsa rodbina mora delati. Neki potnik, kateri je one kraje v devedeset

setim letu prepotoval, označi vtis kojega je dobil, sledeče: Osobje, katero se v poljedelstvu in industriji latifundije uporabi, obsega stotine rodbin, katere v vaseh bivajo in njih postava spominja na grozne dnove sužnosti." Temu nasprotno se izkažejo mezdni-sužnji iz civilizirane Evrope — večinoma so Lahi — veliko bolj inteligentni, kot črneči iz Afrike, toraj omogočijo dalekosežno uporabo strojev. Pridelki se pomnožujejo, a produktivni stroški kave se zmanjšujejo.

Vendar evropski odnošaji, kateri dovajajo brazilskemu plantažarju cene delavske sile, zabranjuje ob enem, da kaveni použitek v Evropi, rastočemu pridelku v Brazilji dohajati nemore. Akoravno kapitalistično izkoriščanje kmetičkim rodbinam mleko odteguje, da ga mlekarom odda, in ga z kavinem nalivkom nadomesti, akoravno se mleko v gospodinstvu sploh le kot kavino barvilo pozna, akoravno trgovkam, tovarniškim delavkam in čisto odraslim delavcem kava opoldansko kosilo nadomestuje, tako se je vseeno moralo tudi s kavo štediti, in našlo se je namestek živeža v primesti — cikoriji, katere so deloma še redilnejše; se ve najceneje je poliv — kavna gošča (kaffeessatz), kateri se tudi mnogo rabi. Sicer se je kava tudi drugod pridelovala, deloma po evropskih izdeljelih, katerih nikod ne manjka, deloma po izučnih domačinih. In ostalo se je zgodilo po kavini carini, katere je razvoj konzuma ovirala, in sedaj ima biti še povišana.

Da se cena kave kviško požene, ustvari se je v Brazilji trgovski monopol in prispevek k kavinem izvozu, tako da se sme le določena množina vsako leto izvoziti. Evropske banke pripomorejo, oderuške cene organizirajo, ker so brazilski vladi denar predjudovale in si kavo v zastavo vzele. Toda ni pomagalo. Množina pridelka kave je prevelika in beda mase v Evropi je še večji. Cena se ni mogla kviško spraviti, kakor se je želelo in plantažni kralji tarnajo — tako, kot tarnajo oderuhi tudi drugod. Zato se je sedaj odločilo za radikalni pripomoček, ker se hoče kavo zažgati.

Delavci na plantažah se do krvi izkoriščajo, konzumni predmet se uničuje — ima se en milijon vreč, vreča po 60 kilogramov — vpepeliti — in vse to, da plantažni posestniki v Brazilji in bankirji v Evropi obogatijo.

To je kapitalističen svet.

VDOVE V INDIJI.

Tragičen običaj, mlade vdove

in sicer toliko, da so prišli posestniki plantaž do prepičanja, da ne bodo nikdar zadostno število prostovoljnih delavcev dobili. Znali so veliko let osvoboditev sužnjev preprečiti. Še le leta 1871 je bilo prišlo do zakona "svoboda materinega telesa", to se reče, novorojenčki nimajo biti več robi. Zemljiški gospodje so pa vendar dognali, da so novorojeni do 21. leta pod njihovim varstvom (!) ostali. Teda, akoravno svobodno rojeni, so le ostali sužnji. Leta 1888 so bili poslednji robi v Brazilji osvobodeni — bilo jih je še 700.000. "Vsaka nada, obdelovanje vaših kavinskih plantaž varovati, je sedaj zginula!" je zaklical plemič v brazilskem parlamentu. Prišlo je pa vse drugače. Produkcija kave v Brazilji, katere je 132.500 ton v letu 1870, potem 300.000 ton v letu 1880 znašala, pomnožila se je na 490.000 ton v letu 1890 in doseže sedaj približno en milijon ton vsako leto. Kako je to mogoče?

Črneči so res ostavili plantaže in ker so deželo poznali, nastanili so se po gozdih, kjer so skromno živitarili, toda bili so neodvisni. Ali prišli so na mesto črnecev belokozci. Prišli prostovoljno in trumoma. Bila je velika privlačnost evropskih priseljencev. Naseljevanje v Braziljo je bilo v prvi polovici minulega stoletja okroglo 3000 oseb letno, 1855 do 1885 tem nasprotno se je priselilo 16.066 in od leta 1886 do 1892 pa celo 98.415 povprečno vsako leto! Plantaže so se napolnovale z delavci, — plantažni gospodje so bili brez skrbi.

Kavine plantaže so prave latifundije — tlačanstva. Delavci se v celih rodbinah naseljujejo, in vsa rodbina mora delati. Neki potnik, kateri je one kraje v devedeset

setim letu prepotoval, označi vtis kojega je dob

DOPISI IN POROČILA

Fairbanks, Alaska, 29. junija 09.
(Op. ur. Ta dopis in onega z dne 9. julija smo 7. avgusta prijeli, ter priobčimo drugi dopis v prihodnji številki.)

Gospod urednik, dolgo časa se nisem oglasil v Vašem cenjenem listu, zato hočem danes nekoliko popisati razmere tukaj o Fairbanksu in o zlatih rudnikih, kajti med tem časom sem zapustil mesto Oregon City, v nadi poiskati si boljše delo, oziroma boljše plačo. Toda že na potu smo imeli smolo. Gotovo je že marsikdo izmed cenj. rojakov čital grozne pravljice o pošastih, katere se ba-je nahajajo v Velikim ali tihem morju (oceanu), ki zdrobe celo močne ladje; toda bolj kot te pošasti so nevarni mali skalnati vrhovi, ki so včasih le par metrov pod vodo in menda vsled kapitanove malomarnosti je tudi naša ladja zadela ob tak skalnati rob. Ker pa je bila ladja trdna, smo vendar po štiriurnem delu krepkih mornarjev zapustili z neznatno poškodbo ondotno neprosto-voljno postajo in prišli srečno do Voldeza, od koder se mora iti 360 milj peš, ker je morje zamrznjeno.

Pot je silno nevarna, da človek ne more verovati, ako ne poiskusi. Mnogo ljudi zgubi življenje vsled hudega mraza, in drugi zopet, ako niso dovolj preskrbljeni, od lakote, ker po poti je draginja neznosna. Nekateri si nalože živeža na sani, ter se vpreže kot živina in mora vleči tako dolgo pot. Kuhajo si na prostem in tako tudi spijo v kaki "tendi" v hudem mrazu, nepreskrbljeni z obleko; marsikaterega ni več za zbuditi, ker zaspi večno. Tudi na tej poti, ko sem jaz šel je postalo par žrtev mraza. V marsikaterem kraju so se ljudje jokali, ko se mora človek podati čez led na katerim je bilo v več krajih že voda do pasa nad njim, da si človek ne ve en korak pred saboj za svojo smrt. Ob potu so mastavljeni "Board Hausi" 10 do 16 milj drug od drugega in ravno ti ljudje so kot oderuhi, v dosti krajih proti sredini niti košček kruha ne dobiš; prenočišče \$2.00, celo za vodo so nekateri zahtevali po 25c. da se jo napiješ, sicer si mora človek s snegom gasiti, ti žejo celi dan; ti še vodo ne privoščijo, ko prideš do nje. In ko prideš na mesto, je prvič težko dobiti delo, in ako se dobi, je še težje drževati. O kakem združenju (Union) delavcev ne more biti dosti govora; imajo sicer v vsakem malem mestu, katerih je več, svoje zbirališče in unijske Halle v katerih stanujejo unijski delavci v zimskem času. Toda spomladi, ko se prične delo, gredo ravno tako na deseterno delo, kot drugi neunijski. To pa seveda zato, ker so taki unijski možje in socialisti, kot jih je več le z jezikom, in na ta način so razdejali unijo, da je še mnogo slabše, kot je popred bilo. Vrh tega pa je prišlo mnogo ljudi, ki so hoteli delati za \$100 in hrano na mesec; našli so se celo taki, ko bi šli delat samo za hrano in stanovanje, zlasti prebivalci iz Balkana.

Plača je še vedno \$5—8 na 10 ur in hrana pa stanovanje. Z ljudmi postopajo bestialno, kot poprej s sužnji, toda za sužnje so se še bali, ker so jih morali drago plačevati, za delavca pa jim ni mar, ker jih nič ne stanejo in vedno skrbé, da jih imajo na razpolago. Za ta posel opravljati so takozvani "delavski trgovci" (agentje), kateri prodajajo nevednim in neizkušenim delavcem delo v Seattlu. Saj ni čuda, ko imajo cele ulice obite s plakati: "\$5.00 and Board, Alaska", in kako se potem zgodi s takim, naj navedem zgled.

Bil sem navzoč na Dome Creek No. 7, ko so prišli štirje, koji so kupili delo za \$5.00 v Seattlu, kot kakšna deputacija k bosu s trgovčev karto (poslanico). Bos je pogledal karto samo od v znanja in jih odpravil z "Go to h. v. n." Kupili so delo, a naposled ga le niso imeli. In to se zgodi čestokrat.

Rudniki so tukaj nevarni a varovati si življenje človek ne sme; ako se ozrež parkrat okolo sebe, Ti delovodja ukaže iti iz rudnika, na kar dobiš odpust.

Da si je Alaska sloveča, ker

premore mnogo zlata, vendar nikjer ljudje ne trpé toliko glada, kot ravno tukaj; — ker je draginja neznosna. Seveda je tudi nekaterim sreča mila, ko gredo prospektat in najdejo zlato žilo, ki je 6 do 200 čevljev pod zemljo. Zemlja je zmurnjena 240 čevljev globoko.

Alaska bi se dala porabiti tudi za poljedelstvo, ker zemlja je rodovitna in tukaj v dolini Tanana zelo hribovita (Tanana Valley, t. j. Fairbanks in okolica ima okrog 18.000 prebivalcev.) le premalo toplote ima, prekmalu zapade sneg, da bi rastline, oziroma žita dozorela; kajti zima traja tukaj 7—8 mesecev in se po zimi ne dela. Ako pa dobiš delo, nisi gotov da dobiš plačano, ker zlato se čisti le na spomlad, ko začne prihajati voda; za to pa je najboljši čas zimo se zariti v brlog kot medved, ker je osobito decembra meseca skoro 24 ur noč a po letu junija in julija pa 24 ur dan, in ako greš na bližnjo goro, lahko vidiš solnce po dnevi in po noči.

Podnebje je zdravo, le nekaj je jako novega, kar se ne vidi drugod kakor tukaj, namreč da mora nositi vsaki moški mrežo (pajčolan) čez obraz kakor ženske po Ameriki. To pa zaradi male a strupene živali komarjev, katerih je toliko po letu, da celo živali oslepe. Tudi napravijo kakšnega človeka, da pride ob pamet.

Slovencev je tukaj malo in tudi rojakom ne svetujem hoditi semkaj.

Pozdravljam vse cenjene čitatele tega lista, posebno pa moje tovariše v Oregon City, Ore. Tebi "Glas Svobode" pa želim obilo novih naročnikov in tudi, da bi stari poravnali svojo dolžnost.

To ti vošč!

Peter Kurnik.

Mt. Olive, Ill. 6. avg. 1909.

Najprvo se zahvalim vsem somišljenikom in bratom za prijaznost, posebno tudi A. Mladiču in njegovi ženi za vso postrežbo, za časa konvencije.

Dobil sem slučajno list Proletarce št. 99 v roke in sedaj še le spredim, da ima "Glas Svobode" vendar malo (!) prav, da malo (!!) kritizira čez take neobte-sance. Vprašam Vas cenjene sodruge, somišljenike in brate, kaj nam bo vendar tak list, ki se imenuje učitelj delavstva (!!!) dobrega prinesel, ki spravlja take reči na dan, ki nas popolnoma nič ne brigajo! (Op. ur. Ta stavek je dvoumen; kakaj pa gosp. dopisnik ne zahteva tudi dokaze za ono, kar "sosed izza plota" na dan spravlja? Naj humbergarji samo en dokaz resnice prinesejo, smo mi pripravljene izdatno nagrado dotičnemu plačati. Sicer mi imamo o njih pač drugo mnenje, kot gospod dopisnik in če bi jih on tako poznal, kot jih mi poznamo, ne bi besedo "malo" nikoli rabil.)

Reklamo za svoj list dela tako, kot da bi bil že neomejen vladar vsega slovenskega delavstva po obliki popov, ki tudi ljudem pred-bacivajo njih zapravljenost in velik zaslužek, in da za nje pa nimajo denarja. —

Cenjeni sodrugi in bratje svobodomiseli predstavite si obedva lista "Glas Svobode" in Proletarce in čitatelj njih vsebino, potem pa sodite. Je li to pravila izobrazba za urednika in upravnika Proletarce, ki obrekuje svoje sodruge po prav hribovskem načinu dela zdrabno med časnikarji in enotami oziroma združenju proletarjata (delavstva), in potem se zdihuje, da še ni dobil zaželenih 500 naročnikov. Svetujem Vam gospodje Proletarčarji, odložite Vašo kritiko (!) nastran in Vaše napadanje na popolnoma nedolžne ljudi in zadrugite, idite se učiti k socialističnim listom drugih narodnosti in vidili boste kako se mora delovati v slogi, da se naše teptano delavstvo prebudi iz teme nevednosti in da se zaveda svoje moči. Ne učite jih kritike (ki je sami nepoznate! Op. ur.) in sovraštva do svojega bližnjega sotpina. Izdajajte list s porazumom svobodomiselnega lista Glas Svobode in gotovo boste dosegli veliko število naročnikov, napre-

dovala bosta oba lista in napredovale bodo Zveze in Zadrugie in imeli boste zaupanje pri sodrugih.

Obrekovanje naše vrle S. S. P. Zveze in nje delegatov in ustanoviteljev, kot tudi cele konvencije, Vam bo prineslo slab sad. V prvi vrsti Vi neveste ne besede, kaj se je razpravljalo na konvenciji (!) in v drugi vrsti pride pa zapisnik v jasnost v listu, ki je izvoljen za glasilo; toraj ni Vaša briga, da bi se mešali med Zvezine razmere. Poslali ste svoje volhne v hišo, kjer se je vršila konvencija, pa v dvorano jim ni bilo dovoljeno, pokazali so nam jih čikaški rojaki. In ko bi Vi dopisniki in upravitelji okolo "Proletarce" imeli kaj izobrazbe, bi se gotovo predstavili in sklenili prijateljstvo z možmi, ki zastopajo stotine rojakov; po tem načinu bi bilo tudi Vam pomagano, ko bi delali pravilno.

Vidi se pa kako na nizki stopinji izobrazbe so ti gospodje Proletarce. Imena "delegatje" zavijajo na "teleta", "gadje" in "eifre"! Kaj Vam to hasne? Delate samo sovražstvo med ljudstvom. Mislim da naši sodrugi niso "teleta", izbrali so svoje zastopnike, in da tudi "gadje" nismo, Vam da pojasnilo resolucija za odgovor na Vaše obrekovanje. Vi se nam zdite prenikotni, da bi mi Vas pikali, kot gadje. Če pa ne poznate naših imen, ste pa sami krivi, ker tako nizkotnega lista se mi ne poslužujemo in malokateri od nas je bil naročnik na njega, toraj nas ne poznate.

Cifra H. menite mene, pa ste menda na soseski sedeli tam za baro, ko sem jaz se seznanil s sodrugom Mayerjem in vesela sva res bila oba, da sva se osebno spoznala. O agrikulturi pa ni bilo govora; če Vas je pa naš pogovor zanimal, bi se pa nam, kot izobražen človek morali vendar predstaviti in znami veselili bi se tudi lahko Vi.

Kdor pošteno misli, ni se mu potreba skrivati. Mi nismo skrivali naših besed in mislim da je bilo le malo za Vas, da bi lahko vporabili za Vašo večno kritiko. (Op. ur. Blatenje, a ne kritika!)

Toraj dragi somišljeniki ne ozirajte se na te kritike; zahtevajmo vsi, da se to neha, drugače pa naj takšen list izhaja samo za tiste gospode, ki ga urednijo. Če bomo to storili, tedaj bomo lahko rekli, da smo napredni in složni. Sodite oba lista in katerega najdete pravičnega na tistega se naročite. Delujmo vsi za razširjanje "Glas Svobode" in za proevit naše vrle S. S. P. Zveze; da bomo močni in se lahko postavili v bran vsem viharjem.

Vsem delegatom, kot tudi bratom in somišljenikom pošiljam srčni bratski pozdrav, "Glas Svobodi" pa želim vstrajnost od boja do zmage! Math Gaishek.

Aurora, Minn. 3. avg. 1909.

Dolgo sem čakal, da se kdo oglasi v nam priljubljenim listu, ali ni od nikoder, ne duha ne sluha; na naših "Rorah" vse spi spalne pravice.

Z delom gre sedaj še precej dobro, rudniki so se nekoliko odprili, tako da so delavci vsaj delo dobili in nekaj zaslužka, a da bi kaj plačali zboljšali, tega pa se ne zme-nijo. Zares dobri časi, kaj ne! Ob-ljubljena prosperiteta, kje si? menda pri šifkartažih.

Drugače je vse pri starim. Na Eveleth, Minn. so prav ponosni na novo cerkev, katere bo stala baje \$60.000 čitaj: Šestdeset tisoč dolarjev! Pač lepa svota; kaj ne? Mi svobodomiselní Slovenci smo pa drugzega mnenja, kako bi bilo boljše obrniti omenjeno svoto denarja izprešamo iz ubogega trpinca in pritrpano malim otročičem. Kaj ne bi bilo boljše, ako bi se postavilo 120 hiš, kar bi bilo primerno za stanovanje 120tim družinam? Ali ne bi bilo boljše zanje in to bi bilo dobro delo, ne pa graditi velikansko palačo, katere večino časa prazna stoji. To pa zato, ker stara cerkev je še dosti dobra za sedanje slabe čase.

Tukaj po Mesaba Range se povsah naselbinah pridno agitira za cerkve in farove, a za dvorano, kjer bi se Slovenci shajali in izobraževali, tega pa ne in ne; to je nekaterim trn v peti. Ako kateri čita "Glas Svobode", je očiten grešnik itd. (Op. ur. Ljubši nam je sto očitnih grešnikov, kot pa eden zahrbtni lopov. "Glas Svobode" peče prave grešnike, ker jih razkrinkava in jih še bo.)

Tukaj na "Rorah" se je zadnje čase pričela agitacija napram narodnim podpornim društvam zoper društvo "Delavec" št. 17 S. S. P. Zveze in društvo "Aurora" št. 43 S. N. P. J. Člane omenjenih društev se nagovarja naj odstopijo od omenjenih društev in pristopijo v neko društvo neke "Mice roženkranske", češ, da edino to društvo je tapravo. (Op. ur. Prosimo, da nam gosp. dopisnik omenjene agitatorje naznani; jim bomo ušesa navili.)

Dragi čitatelji sodite sami, kako podlo je to človeče, temu ga pares ni para. Toda, če ne neha za bojkotiranjem narodnih društev in ne molči o listu "Glas Svobode", pridem drugi pot s polnim imenom na dan.

Ker se mi je dopis že precej razširil, naj zadostuje za danes in g. urednik, ako ne vržete dopis v koš, pridem še tako dolgo dokler ne potegnem vsim nazadnjakom krinko raz obraza.

Sklepaje pozdravim vse svobodomiselné rojake širom Amerike "Glas Svobodi" pa želim veliko naročnikov. Opazovalec.

McQuire, Colo. 5. avg. 1909.

Prosimo, da vrstite v cenj. Glas Svobode sledeče vrstice.

Poročati nimam kaj vselega, marveč žalostno vest o smrti našega sobrata Andreja Hosnar-ja, kateri je bil član S. S. P. Z.

Zapustil je bil delo na Simsen Mine in je odpotoval proti Trinidad, Colo, da si dobi drugo delo, katero je bil dobil 13. julija in 14. julija ga je železniški čuvaj našel mrtvega pod mostom pri premo-govem rovu.

Ko je društvo zvedlo o smrti člana, je odšlo takoj 5 članov, da uredi dostojni pogreb, ter so se istega tudi udeležili kot društvena deputacija.

Pokopan je na katoliškem pokopališču v Trinidad, Colo.; toraj naj mu bo lahka tuja zemlja. Dotičnik zapušča žalujočo ženo in pa dva brata tu v Ameriki. Andrej Hosnar, je bil rojen 4. decembra 1881 v Soči, okraj Tolmin na Primorskem.

Anton Lah.

Obvestilo!

Člani društva št. 4 S. S. P. Zveze in Black Diamond, Wash. se tem potom naprosijo, da se polnoštevilo udelež "Plesne veselice" na 28. t. m. v Mashenechevi dvorani in tudi prihodnje mesečne seje dne 5. sept., ker pri seji se bo sklepalo o važnih stvareh.

M. Kramer, tajnik.

NAŠI ZASTOPNIKI.

Spodaj podajamo imenik naših zastopnikov, na katere se sme slavno občinstvo za točnost pošiljave naročnin na Glas Svobode in drugo v tiskarsko stroko pripadajoče stvari zapno zanesiti. Isti so tudi poverjeni sprejemati in pobirati naročnino in drugo.

Za Ironwood, Mich. P. Geschell.
Za Alix, Ark. Fr. Krefel.
Za Leadville, Colo. John Skala.
Za Hughes, Okla. D. Senuškar.
Za Clinton, Ind. John Albrecht.
Za San Francisco, Cal. A. Serjak.
Za Bridgeport, Ohio, F. Spendal.
Za Indianapolis, Ind. J. Pushnar.
Za Thomas, W. Va., J. Merhar.
Za Durango, Colo. Mart. Mehle.
Za Winterquarters, Utah J. Zajee.
Za So. Lorain, Ohio, Fr. Vevar.
Za Darragh, Pa. Joe Hauptman.
Za E. Butte, Mont. Steve Prešern.
Za W. Jordan, Utah, Matt Kolar.
Za Conemaugh, Pa. M. Rovansksek.
Za Chisholm, Minn. A. Sterle.
Za Aldrige, Mont. J. Kočevkar.
Za Eveleth, Minn. A. Omru.
Za Ely, Minn. John Seliškar.
Za Broughton, Pa. B. Godec.
Za Denver, Colo. John Perko.
Za Greenland, Mich. M. Geschell.
Za Milwaukee, Wis. J. Prešečnik.
Za državo Kansas A. Rurar.
Za St. Louis, Mo. V. Sever.
Za Forest City, Pa. Fr. Leben.
Za Springfield, Ill. L. Pekol.
Za Claridge, Pa. J. Batich.
Za Huntington, Ark. M. Powetz.
Za Sheboygan, Wis. Jos. Malar.
Za Stringtown, Colo. Jos. Lenič.
Za Moon Run, Pa. J. Arhar.
Za McGuire, Colo. A. Lah.
Za Yale, Kans. J. Cvetkovič.
Za La Salle, Ill. L. Zevnik.
Za Lemont Furnace, Pa., J. Gregorich.

Ali ste že obnovili naročnino na "Glas Svobode"? Blagovolite to takoj storiti, ako želite da se Vam list redno pošilja!

Slovenska Svobodomiseln. Podp. Zveza

Chicago,

Illinois.

Vstanovljena dne 1. septembra 1908.

GLAVNI ODOR:

ANTON MLADIČ, predsednik; 937 Blue Island Av. Chicago
MATH. GAISHEK, podpredsednik; Mt. Olive, Ill.
JOSIP IVANŠEK, tajnik; 1517 S. 43rd Ave. Chicago
M. V. KONDA, zapisnikar, 597 W. 20th St., Chicago
IVAN KALAN, blagajnik; 341—6th St., Milwaukee, Wis.

NADZORNIKI:

JOSIP BENKO (predsednik), 212 Fulton Ave., Pullman, Ill.
JOS. WERSHAY, bx. 271, Grand Works, Ill.
LOUIS SKUBIC, 2727 So. 42nd Ct., Chicago, Ill.

POROTNIKI:

JAKOB ZAJC, (predsednik) bx. 44, Winterquarters, Ut.
ANTON DULLER, Gamburg, Mo.
JOS. MATKO, Box 481 Claridge, Pa.

Vsa pisma n vprašanja za pojasnila naj se izvolijo pošiljati na tajnika Jos. Ivanšek, 1517 S. 43rd Ave. Chicago, Ill. Denarne, ošiljarje pa na Ivan Kalan, 341—6th St., Milwaukee, Wis.

Uradno glasilo je "GLAS SVOBODE"

GLAS SVOBODE
CO.

597 West 20th St., Chicago, Ill.

OBVESTILO!

Vsem društvam, obrtnikom, trgovcem, gostilničarjem, kakor tudi posameznikom se priporočamo za nabavljenje

Vsakovrstnih Tiskovin

kot: Zavitke in papirje z firmo, za zasebnike in urade, račune in vse v to stroko spadajoče tiskovine. Priskrbimo tudi

društvena pravila in prevode

iz tujih jezikov na slovenski jezik in obratno. Naročnikom lista

"Glas Svobode"

dajemo vsa tozadevna pojasnila zastonj, samo poštno znamko za 2c se naj priloži za odgovor.

AVSTRO-AMERIKANSKA-LINIJA.

NOVI PAROBRODI
VOZIMO iz AVSTRO-
OGERSKE v NEW
YORK in OBRATNO

PARNIKI PLUJEJO IZ NEW YORKA:

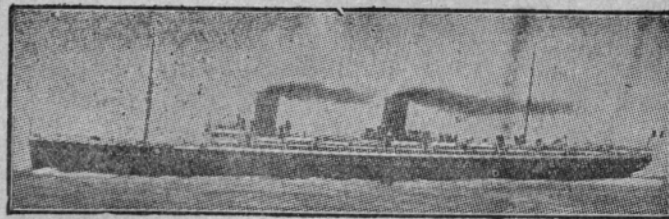
Argentina.....	1. sept. 1909	M. Washington, 25. sept. 1909
Laura.....	15. sept 1909	Alice.....6. okt. 1909

"Laura in "Alice" sta nova parnika na dva vijaka. "Francesca" in "Sofie Hohenberg" sta ravnokar zapustila ladjedelnico ter sta naj-novejša in jako elegantno opremljena.

Naša pristanišča so: Za Avstrijo--TRST, za Ogrsko--REKA. Železniške cene na teh ozemljah so najceneje in imenovana pristanišča najbližja Vašega doma. Dobra in priljudna postrežba; občuje se v SLOVENSKEM JEZIKU

Phelp Bros. & Co.,
2 Washington St.,
New York, N. Y.

Direktna zveza z Avstrijo, Ogrsko in Hrvaško
FRANCOSKA PROGA
Compagnie Generale Transatlantique
GLAVNA PREVOZNA DRUŽBA.

New York v Avstrijo čez Havre Basel. Veliki in brzi parobrodi.
La Provence 30.000 HP La Lorraine 22.000 HP
La Savoie.....22.000 HP La Touraine 20.000 HP
Chicago, nov parnik.....9500 HP

Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno hrano na parnikih družbe. Snažne postelje, vino, dobro hrano in razna mesna jedila

Parniki odplujejo vsak četrtek.

Glavni zastop na 19 State St. New York.

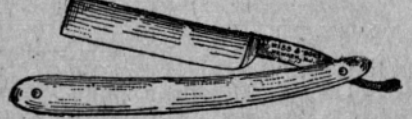
MAURICE W. KOZMINSKI, glavni zastopnik za zapad,
na 71 Dearborn St. Chicago, Ill.

Frank Medosh, agent na 9478 Ewing Ave. S. Chicago, Ill.
A. C. Jankovich, agent na 2127 Archer Ave. Chicago, Ill.

ALI SE BRIVETE DOMA? Tukaj vam ponujamo bri-
tevo za \$2.00, katere je kos
svoje namene, in ki navadno prodaja za \$4.00 in više.
Ta ponudba, kakor pričakujemo bo prinesla stotine novih
odjemalcev naših britev na katerih se čita ime: Jos. Kral
in katerih se je prodalo že tisoč v 33 letih, t. j. od l. 1876
Mi smo poskušali dobiti boljše britve pa prišli smo do
prepričanja, da ravno te naše britve imajo najboljše last-
nosti. Vse naše britve so popolno jamčene in jih z vese-
ljem zamenjamo v vsakem event slučaju. Se celo brivci
ne morejo riči sode o britvi dokler je ne poskušajo, toda
mi damo garancijo za vsako britvijo v ceni od \$2.00 ali več.
CENA \$2.00. Pošiljate izven mesta se sprejmejo. Bru-
simo britve za 25c od komada. Delo jamčeno. Za naroč-
nine izvan Chicago pošljite še 5c posebej za poštnino.

ZALOGA POHIŠTVA. Tel. Canal 728
Ustanovljeno leta 1875.

JOS. KRAL

417-419-421-423 W. 18th St., Chicago, Ill.

Zapisnik S. S. P. Z.

(Nadaljevanje.)

VII. SEJA

otvorjena ob 8 uri v jutro dne 29. julija. Prečitajo se imena odbornikov in delegatov. Vsi navzoči.

Prečitajo se dopisi in čestitke.

Indianapolis, Ind. 7. 22. 1909.

Čestitamo vsim bratom delegatom in zborovalcem prve konvencije S. N. P. Z.

Želimo napredek in uspeh S. N. P. Z.

Jos. Pushnar, predsednik. Black Diamond, Wash., 23. julija 1909.

Delujte složno za napredek in prospeh Zveze ter ji postavite dober temelj.

Želimo, da bi bila ta Zveza vzgled vsem ostalim. Pozdravljeni!

M. Kramer, J. Kramer, J. Sternad, M. Petehnik.

Milwaukee, Wis. 27. 7. 1909.

Bratom delegatom na I. konvenciji želimo obilen uspeh. Delujte složno za napredek in prospeh S. N. P. Z. Živeli delegatje!

Jos. Presečnik, član dr. št. 24.

Prečita se zapisnik šestega sasedanja in je soglasno sprejet.

Pri točki bolniške podpore pride do debate katere se vdeleže br. Kalan, Matko, Košmrl in Zajec.

Brat Zajec stavi predlog, da vsak bolni član, deležen podpore, dobi podporo če je sedem dni bolan in sicer od dneva priglasitve pri tajniku. Podpirano in sprejeto.

Brat Skubie stavi predlog za amandacijo točke, ki se glasi, da bolniška podpora znaša \$8.00 na teden in to na sledeči način. Bolniška podpora naj se plačuje dnevno, to je \$1.15 na dan. Podpirano in sprejeto.

Brat Konda stavi predlog, da se članom v slučajih boleznih drugih šest mesecev plača po 50c. na dan. Podpirano.

Brat Zajec je stavil proti predlog za \$1.15, ki pa ni bil podpiran.

Na to stavi br. Matko proti predlog za 75c. na dan. Podpirano.

Pride do debate, katere se vdeleže br. Zajec, Arhar, Cvetkovič, Benko, Košmrl. Po tej debati vzame br. Konda svoj predlog nazaj in na to pride na vrsto predlog br. Skubie za zaključek debate.

Brat Matkov predlog se da na glasovanje in sprejme soglasno.

Brat Gaishek stavi predlog, da se določi svota, katero ima vsak član v slučaju boleznih pravico potegniti. Podpirano od br. Skubie, ki doda, naj se določi svota \$350.00. Predlog bil glasovan in sprejet.

Brat Konda stavi predlog: V slučaju, da se prijavi član na boleznih za katero je že dobil podporo, tedaj se ga suspendira od podpore za to boleznih za dobo šestih mesecev. Podpirano.

Pride mala debata, ki se je vdeležijo Matko, Benko, Cesar, Gaishek, Košmrl, Duller. Na to stavi br. Lanič protipredlog, da se ne plača za eno in isto boleznih po ozdravljenju za dobo treh mesecev. Sprejet. Na pojasnilo bratov delegatov je bil ta protipredlog razveljavljen. Brat Benko je to zahteval in predlagal. Sprejeto. Brat Konda-tov predlog je bil dan na glasovanje in z večino sprejet.

Odmor 10 minut.

Po odmoru pride vsestranska debata o neozdravljivih boleznih.

Brat Konda stavi sledeči predlog: v vidnih slučajih to je slučajih zunanjih boleznih se takemu neozdravljivemu članu izplača cela usmrtnina. Podpirano in sprejeto.

Nadalje se sprejme načrt br. Skubie, ki se glasi: V slučajih notranjih boleznih se mu izplačuje vsak mesec po obrokih in sicer svoto katero določi glavni odbor v sporazumu s društvenim odborom, in to tako dolgo dokler se mu ne izplača cela usmrtnina. V tem slučaju mora prispevati z asesmentom za usmrtnino. Ko se mu pa cela usmrtnina izplača preneha biti član Zveze.

V slučajih, da glavni odbor vidi umestno tedaj se mu izplača cela usmrtnina.

V vseh slučajih neozdravljivosti pa se mu ne izplača nobena pogrebna.

Tu se je vnela živa debata skoro med vsimi člani in na to se je sprejel načrt.

Pršlo se je do paragrafa 130.

Točno ob 12:1 se seja zaključuje.

VIII. SEJA.

Predsednik otvori 8. zasedanje točno ob 2. pop. na dne 29. julija 1909.

Delegacija je sklenila, da se dajo vsi fotografirati v spomin prvega sestanka in zborovanja S. N. P. Z. oziroma S. S. P. Z.

Delegatje zaprosijo predsednika, da redno zasedanje prekine za par minut, kar je storil, in to pa radi tega, ker so nekateri delegatje po naključju prejeli list "Proletarec", ki tako nesramno piše o naši organizaciji, želeč da se nekaj vkrene v tej zadevi. Imenoval je odbor iz zunanjih delegatov, da celo zadevo preiščejo in formulirajo resolucijo, katere se ima od cele delegacije odobriti in potem v uradnem glasilu objaviti. Zaključeno.

Predsednik odpre zopet redno sejo.

Brat tajnik čita imena odbornikov in delegatov; vsi prisotni.

Tudi brat blagajnik John Werschay prisostvuje tej seji. Brat predsednik ga predstavi delegatom. Na kar jim blagajnik, da ob kratkem poročilo o svojem poslovanju. Se je vzelo na znanje.

Čitajo se dopisi in čestitke in sicer: od društva št. 24 S. S. P. Z. v Milwaukee, Wis., katere pozdravlja celo konvencijo, spodbuja-

joč jih in želeč, da najboljše ukrenejo glede zahtev društev in tudi v prid Zveze s zaključkom: Živeli! Društvo št. 9 v Leadville, Colo. se je tudi spomnilo zborovanja, ga iskreno pozdravilo s primerno opazko za delovanje v prid in koristi članov in Zveze in zaključilo s živijo delegati na S. N. P. Z.

Na to se prečita zapisnik. Brat Zajec stavi vprašanje če je sledeči njegov predlog za bilježil v zapisniku in sicer: V slučajih pa, da vidi glavni odbor dvom neozdravljivosti in konstatovanju zdravnikov tedaj naj ima isti polno moč, stvar po svoji najboljši moči to je odločiti je li, se mu izplača kaka smrtina ali ne. Tega ni bilo v zapisniku in radi tega se stavi v ta zapisnik s pripombo, da predlog je bil podpiran in sprejet.

Čita se načrt pravil in ustave in pri točki o zadrževanju bolnikov se vname debata med br. Konda, Zajec, Arhar, Košmrl, Kalan, Mrak, Matko in J. Mladič. Sprejme se načrt.

Na opomin br. Benko glede umabolnih se je prišlo do debate med Benko, Konda, Mažgon, Zajec, Matko in Cvetkovič. Brat Konda stavi predlog da v teh slučajih se prepusti glavnemu odboru da ukrene v sporazumu s društvom komu se plačuje bolniška podpora. Podpirano in sprejeto.

Sledi še debata glede operacij različnih boleznih in sicer med br. Kalan, Benko, Skubie, predsednikom in J. Werschay.

Br. Konda stavi predlog v času debate, katerega se ni sprejelo in po zaključju debate je br. Kalan staval predlog: Kedar mora biti kateri član operiran na slepem črevu zastrupljenju krvi in podobnih boleznih, tedaj se mu dovoli na račun njegove usmrtnine \$75.00 če dotična operacija presega to svoto ali več. S dodatkom: To pa le če isti nima denarnih sredstev ali premoženja za operacijo. Podpirano.

Brat predsednik stavi nasvet, da se glede tega prepusti glavnemu odboru. Pri glasovanju je dobil ta nasvet večino.

Br. Benko po odmoru ki je sledil glasovanju predlaga, da se ta sprejem nasveta ovrže in to pa iz važnih vzrokov, katere je pojasneval brat Konda. Podpirano in sprejeto. Pri novem glasovanju je dobil Kalanov predlog večino.

Pri točki zadevajoči se usmrtnin, pojasni brat Skubie načrt. Pride debata in nasveti. Vsi delegati in pooblaščenec se iste vdeleže. Pri zaznamku društev glede razredov je bilo 13 društev za en razred in 11 za več razredov. Brat Kalan stavi predlog, da se napravi samo en razred. Podpirano.

Brat Gaishek pa stavi proti predlog za več razredov. Podpirano. Pri glasovanju je dobil predlog večino in bil sprejet.

Na vrsto pride koliko usmrtnine se naj izplačuje. Iste se vdeleže Košmrl, Matko, J. Mladič, Kalan, Lah, Lanič. Brat Skubie pa je še enkrat vso stvar pojasnil in potem stavi predlog za \$400.00 utemeljujoč, da se nobenih pogrebnih stroškov ne izplačuje oziroma določa. Podpirano Brat Košmrl stavi proti predlog za \$500.00. Podp. in br. Arhar vrhovni predlog za \$200.00 podpiran.

Proti predlog za \$500.00 je bil sprejet z večino. Glede asesmenta se je vnela zanimiva debata katere so se vdeležili vsi delegati in odborniki. Na br. Gaishekov predlog za \$1.00 se je oziralo in ta je tudi prodrl s pripombo, da ima glavni odbor pravico razpisati še poseben asesment če je potreba.

Seja se je zaključila ob 3/4 na sedem.

IX. SEJA.

Predsednik otvori sejo točno ob 8 uri zjutraj dne 30. julija 1909.

Čitajo se imena odbornikov in delegatov. Vsi navzoči.

Prečita se zapisnik. Odobren in sprejet.

Čitanje načrta, ustave in pravil:

Pri točki, kedar se izplača usmrtnina stavi br. Kalan predlog: Tekom 2 mesecev. Podpirano in sprejeto.

Pride do debate, če se sploh kaj določi za pogrebne stroške. To vprašanje je staval br. [M. V. Konda. Debate se vdeleže Konda, J. Mladič, Košmrl, Ivanšek, Duller, Kalan, Zajec, Cesar, Mrak, Renk, vsi ostali pa pomagajo z nasveti in pojasnili.

Br. Košmrl stavi predlog, da vsak član določi že v svoji oporoki svoto za pogreb in ostanek dedičem. Podpirano.

Br. Zajec da proti predlog, da svota pogreba ne sme presegati \$75.00 in se da društvu oblast, da skrbi za dostojen pogreb. Podpirano. Na to sledi zopet nova debata katere se vdeleže vsi delegatje z odborom vred in br. Skubie je slednjič staval predlog da se debata zaključuje. Podpirano in sprejeto. Pri glasovanju je dobil br. Košmrl-ov predlog večino.

Pri točki telesne poškodbe stavi br. Gaishek predlog, da se člani, ki zruže obe oči ali obe nogi, ali obe roki ali eno nogo in eno roko izplača cela usmrtnina in stem preneha biti član Zveze. Podpirano in sprejeto.

Br. Cvetkovič stavi predlog, za izgubo ene noge ali ene roke se izplača \$200.00 Podpirano. Br. Duller pa stavi proti predlog za \$250.00. Podpirano in pri glasovanju sprejeto.

Za zgubo enega očesa stavi br. Gaishek predlog za \$125. Brat Benko stavi proti predlog za \$100. in br. Duller pa vrhovni predlog za \$75.00. Ti predlogi so bili vsi podpirani in vrhovni predlog za \$75. je bil z večino sprejet.

Br. Ivanšek stavi predlog: Za izgubo prvih treh prstov (paleca, kazalca, sredineca) se izplača \$125.00 od usmrtnine. Podpirano in sprejeto po kratki debati.

(Konec prihodnjic.)

COLLINS

Vroči poletni čas je najnevarnejši za **ostroke.**

Ne pustite Vaših malih, katere toliko ljubite, oveneti

ter ji telesno uničiti v tem poletju radi Vaše zanemarjenosti.

Če se ne čutijo dobro, prinesite jih semkaj, ali pišite v slovenskem jeziku kajti srečni boste viditi jih zdrave in krepke ko dorastejo.

Posljite takoj za 15 centov poštinih znamk za Dr. E. C. COLLINSA znamenito knjigo "ČLOVEK, NJEGOVO ŽIVLJENJE IN ZDRAVJE" pisano v slovenskem jeziku, katera obsega 240 strani iz katere boste razvidili, kako ohraniti trdno zdravje in kako izgubljeno nazaj dobiti.

Collins New York Medical Institute

140 West 34th Street

New York City.

Dr. J. J. McGlade, Dr. J. F. Coyle, zdravniška ravnateljja.

URADNE URE: Dopoldne od 10-1, popoldne od 2-5, ob nedeljah in prazni kih od 10-1. V torek in petek od 7-8 zvečer.

NAVARNO ZNAMENJE

Jako malo ljudi postanejo žrtve, takojšnjih nevarnih boleznih. Navadno neka nejevolja se počuti pred napadom, ali vsako ostane neopaženo, ali se ga prezre. Taka nejevolja je **navarno znamenje narave.** Marebiti je bodlaj, slabost, zabasanost, onemoglost ali skoraj vedno je

POKVARJEN APETIT

kar nas opozarja na dejstvo, da tukaj nekaj ni v redu. Moder človek nikdar ne prezre opomine, vedoč provdobra, da bi iz tega lahko postala nevarna bolezen. Mogoče, da bi prošlo brez zdravil. Mi Vam želimo, da bi bili na varnem, to pa zamorete biti le ako živite

TRINERJEVO ZDRAVILNO GRENKO VINO

To zdravilo deluje hitro. Ojačuje želodec njega žleze in okrepčuje živce k rednemu delovanju, in ako so rane v želodečnih žlezah jih ozdravi v najkrajšem času. Stori Vam bode, kar nobeno drugo zdravilo na svetu ne učine. Vam bode

pospešilo dober tek,
popolno prebavljenje,
mirno spanje,
ojačilo mišice in živce,
očistilo kri,
dalo zdravo barvo,
energijo, korajžo in
popolno zdravje.

Vzdrževalo Vam bode Vašo družino močno in zdravo, zato ker se lahko daje otrokom kakor odraslim. Koristi vsakem želodcu, naj bo bolan ali zdrav. Urejuje njega delovanje in je edino želodečno zdravilo.

UPRAŠANJE. Ali ste že kedaj opazili, da so Vas nekateri trgovci prevarili, ko so Vam dajali ponarejeno "grenko vino" na mesto TRINER-JEVEGA, katero je EDINO GRENKO VINO? Bodite previdni in zavrnite vse ponarejeno. Ako potrebujete zdravilni nasvet, pišite nam in naš zdravnik Vam ga bode dal brezplačno.

Rabite Trinerjevo zdravilno grenko vino v vseh notranjih želodečnih boleznih, Na prodaj v lekarnah, v dobrih gostilnah in pri izdelovaltelju

JOS. TRINER,

616-622 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

BOLEZNI V VROČEM VREMENU.

Vsaki naj se varuje boleznij vročega letnega časa!

To je isti letni čas, v katerem človeško telo največ slabi, vsi gladje so izmučeni in življenjski organi najpristopnejši raznim pogubelnim kalem boleznih.

Nihče naj ne čaka na zdravila do jutri, **KATERA DANES POTREBUJE.** Pišite v slovenskem jeziku, ali pridite osebno takoj k našim svetovno znanim zdravnikom, kar Vam bode gotovo v korist ter Vas obvarvalo nevarnejih boleznij in posledic.

Prav nič ne stori kakšni so simptomi Vaše bolezni, kako slabo se počutite, ker

TUKAJ ZADOBITE TAKOJŠNJO SIGURNO POMOČ!

Tisoči in tisoči so tu ozdravljeni, kateri so že popolnoma obupali nad svojim zdravjem.

Pustite se tudi Vi od naših zdravnikov zdraviti!

NEW YORK MEDICAL INSTITUTE

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

PREŠERNOVE ULICE ŠT. 3

V Ljubljani, dne 30. aprila 1909.

V pojasnilo.

Naši ameriški rojaki pošiljajo denar v staro domovino največ po Frank Sakserju v Novem Yorku, nekateri pa to store sami ali naravnost po pošti.

Kdor pošilja denar (vloge) v Mestno hranilnico ljubljansko s posredovanjem Franka Sakserja, dobi v kakih 25 dneh uleženo knjižico, ker se poslovanje med Frankom Sakserjem in Mestno hranilnico ljubljansko jako točno izvršuje. Kdor pa pošilja sam denar, zavleče se stvar večkrat za več mesecev, in sicer zato, ker stranka zajedno ne obvešča hranilnice, kaj naj se stori s poslanim zneskom, ali pa svoj naslov tako netočno naznani, da se ji ne more knjižica poslati.

Gospod Frank Sakser je naš zaupnik v Združenih državah že več let, je z nami v zvezi in zato je najbolje, da se ameriški rojaki naravnost do njega obračajo. On gotovo vsakomur točno, hitro in zanesljivo ustreže.

V Ljubljani, dne 30. aprila 1909.

Mestna hranilnica ljubljanska.

John M. Sakser

KADAR KUPUJEŠ ZDRAVILO, ZAHTEVAJ "SEVEROVO".
VPRAŠAJ SVOJEGA LEKARNIKA. ON VE.

Očvrsti si spet telo.

Kadar se v starosti, ali po kaki dolgotrajni bolezni počutiš slabega in popolnoma opešanega, skrbi za svoje zdravje. Pomagaj naravi s tem, da uživaš

Severov Želodčni Grenčec.

To je najboljšje želodčno zdravilo, ki čvrsti, krepi in poživlja ves prebavni stroj. To je milna čistilna tonika, za vse one, ki se čutijo ustrojene in za one, ki imajo svoj želodec v neredu. Donaša zdravo slast in priporočajo ga vsi, ki so ga poskusili.

Cena 50c in \$1.00.

Dve steklenice napravili čudež.

"Dlje časa sem bolehal na želodcu, da sem oslabeval in bil brez teka. Potem sem čitatel v Vašem almanahu o Severovem Želodčnem Grenčesu. Navodil sem ga in po nekaterih popitkih sem se počutil prav mnogo bolje, dan za dnem mi je jed, bolj dišala in sedaj sem popolnoma ozdravljen ko sem použil samo dve steklenice tega zdravila." A. Chilk, Box 87, Freeman, W. Va

Na prodaj pri vseh lekarnikih.

Vprašaj za Severov in ne vzemi nadomestila.

Ali se hitro razdražiš?

Če se počutiš popolnoma unehanega če si prešedeči demov z dela ves, pobit in truda če ti je sp nje nemirno in duh nepokojen - potem povzročajo neprimerno tvoji živci.

Severov Nervoton

uživan v takih 1 čajnih, ti uteši živce, povrne duševni mir in poživljavce počitek. To je naj boljše živčna tonika. Cena \$1.00.

Zakaj ga hočejo?

Zakaj h čelo ljudi? dobrega mazila? Ker hočejo dobrih činkov? In zakaj hočejo

Severovega Olja sv. Gotharda?

Ker je najboljšje mazilo, izmed vseh. Za vsa revmatična obolenja za vsakojako rabo pri oteklina, erplosti, hrbtni hrmosti, kožni boleznih itd., kjer koli lahko kravejem obkila ek olajša bolečine. Cena 50c.

Zdravniški nasveti zastoj.

Štev. 1005 Jamčeno po tvrdki W. F. Severa Co. v smislu kongresnega sklepa o hrani in zdravilih z dne 30. rožnika 1906.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

RAZNO IN DRUGO

Tat v duhovni obleki. Mestna policija v Celoveu je prišla zadnjo sredo popoldne v preteklem mesecu znanega vlomilca in tata Ivana Pogačarja iz Poženika v cerkljanskem okraju na Gorenjskem. Opravljen kot duhovnik se je v torek zvečer pripeljal iz Špitala v Celovec. Vsled orožniških ovadb iz Špitala, kjer so ga opazili, da je vstopil v vlak toda oblečen še kot planinec, je policija poslala k njemu v hotel civilnega stražnika, ki ga je po kratkem izpraševanju aretoval. Pogačar je šel začetkom mirno s stražnikom, sredi poti, pa mu je zapletel med noge suknjo, ga vrgel po tleh in zbežal. Ustavil ga je neki kolesar s tem, da je zavozil vanj. Pri njem so dobili delavsko knjižico, 1000 K gotovine, 6 hranilnih knjižic, več navadnih in tatinskih ključev, samokres z naboji in več vlomilnih priprav. Oddali so ga deželnemu sodišču, katero ga že dalj časa išče radi vlomov in tatvin. Izdal se je v Špitalu, s tem, da je prodajal trgovcem dragocene briljant, v Celoveu pa ga je izdala njegova ljubimka, kateri je pisal dve pismi, da pride tja in povedal kje, naj ga obišče.

S poštno znamko se je zadušila v Parizu neka 10letna učenka. Hotela jo je omočiti z jezikom, da jo prilpepi na pismo. Pri tem jo je prijel kašelj, znamka ji je ušla v grlo, zamašila sapnik in jo zadušila, predno so ji mogli priti na pomoč.

Berlinski dolgovi. Mesto Berlin je imelo 1. 1902 nad 5025 milijonov mark na posestvih in rentah vknjiženega dolga. V petih letih je narasel dolg za 1000 milijonov mark. L. 1902 je prišlo na vsako posestvo v mestu povprečno 194.655 mark dolga, l. 1906 pa že 215.124 mark. Od leta 1906 raste dolg pri gospodarjih tako rapidno, da lahko računamo na vsako berlinsko posestvo povprečno 250.000 mark vknjiženega dolga.

Prof. Mattencio, ravnatelj opazovalnice na Vezuvi, je v minulih dneh umrl. Bil je znamenit vulkanolog in specialist glede potresov. Mnogo priznanja si je pridobil pri zadnjem velikem bljuvanju Vezuva l. 1906, ko je v smrtni nevarnosti skoraj do najhujših trenutkov ostal v opazovalnici. Za svoj pogum mu je italijanska mladina darovala zlato kolajno in kralj ga je imenoval komturjem reda "Laške krone". Profesor Mattencio je bil rodom Hrvat, sicer pa navdušen Italijan.

Ustrelil se je v Krakovu slušatelj zemljedeljske visoke šole St. Zalutynski. Zaigral je tekmo 24 ur v neki skrivni igralnici 40.000 K, katerih ni mogel plačati.

Tatvina v Lužnici. Neznani tatovi so vlomili v grajščino v Lužnici, ki je last brata hrvatskega bana Raucha, in odnesli iz blagajne 9000 kron.

V blaznosti je hotel na grozen način umoriti 44letni ključavničar v Atenah svojo ženo in otroke. Šel je ponoči v ženinno spalnico, polil opravo s petrolejem in jo zažgal. Nato je pozval ženo, naj umrje z njim v ognju. Ker se je branila, jo je začel daviti in jo privezal k postelji. Odtrgala pa je v obupni vrv in poklicala sosedje. Z njih pomočjo je rešila na to otroke, moža pa so dobili v njegovi sobi med silnimi plameni pod stropom obešenega.

Nenraven napad na ladji. Iz Trsta se poroča: Pretekli teden je potoval neki profesor iz Gorice s svojo soprogo na parniku iz Kotora v Hvar. Po noči je kapitan po svojem slugu dal narkotizirati profesorja. Sluga mu je namreč prilizil v vino narkozno tekočino, da je trdo zaspal. Med tem je kapitan vdrl v kabino profesorjeve soproge ter jo hotel posiliti. Gospa se je s težkim trdom ubranila pohotniku, klicala na pomoč svoje sopotnike, ki so vlomili v kabino ter rešili gospo. Uvedena je o tej aferi, ki vzbuja veliko senzacijo, najstrožja preiskava.

Srbsko posojilo. "Temps" javlja, da se je doseglo med srbskimi delegati in zastopniki francoskih bank popolno sporazumljenje glede posojila. Srbija dobi 110 milijonov frankov posojila. Posojilo se najame šele na jesen, vendar pa dajo banke srbski finančni uravi že sedaj primeren predujem. Pri denarni transakciji bodo vdeležene tudi petrogradske in druge

ruske banke. Od najetega posojila od 110 mil. bo Srbija porabila 70 milijonov za zgradbo železnice.

Mrtvega so našli na srenjskem pašniku tik hudega jarka nad Lesami 46letnega Janeza Rozmana, čevljarkega pomočnika iz Dvorske vasi. Ob mrtvaškem odru mlinarja Jožefa Kleindiensta je zavžil toliko alkohola, da ga je bilo preveč.

Kretini. — Število kretinov je znašalo leta 1095, v celih državah 17.296; od teh odpade največ na Galicijo (4.347) na Štajersko (2.435) in na Češko (2.1114). Z ozirom na število prebivalstva pa jih odpade največ na Koroško (ki ima 226 kretinov od vsakih 100.000 prebivalcev) na Solnograško, ki ima 179, na Štajersko, ki ima 175, na Tirolsko, ki ima 129 kretinov od vsakih 100.000 prebivalcev. Goriška je imela v vsem 203 kretine, to je 84 od vsakih 100.000 prebivalcev. Od 17 dežel naše države, je edino mesto-dežela tržaška, ki glasom statistike nima niti enega kretina. V ostalem pa je na Štajerskem, na Koroškem in na Solnograškem (da govorimo le o naši deželi najbližnjih kronovinah) 10 občin, ki se v njih nahaja nad 300 kretinov, in sicer: Na Štajerskem: Muran 712, Ptuj 434, Liezen 393, Gröbming 339, Voitsberg 329, Bruck 301; na Koroškem: Št. Vid 325, Celovec 301; na Solnograškem: St. Johann 388, Tamsweg 355. Te dežele imajo tudi relativno najvišje število gluhonemih. Od 203 kretinov, ki jih je štela Goriška leta 1905, je bilo 71.9% moških in 28.1% žensk. Za opravljanje domačih opravil je bilo zmognih 67%; nezmožnih 33%. — (Op. ur. Čudno se nam vidi ko Kranjska ne izkazuje število kretinov, ker jih mora precejšnje število biti od kojih je 5 tu v Čikagi pri "sosedu izza plota".)

Grobokop brez dela. Zdravstveno stanje v Istri je letos tako ugodno, da je morala občina Poreč nakazati tamošnjemu grobokopu precejšnjo svoto, ker revež ni dobil nobenega zaslužka ravno vsled tega, ker že delj časa ni hotel nobeden umreti. —

Zakaj se zemlja suče? Meteorolog in fizik prof. Dove je vprašal pri izpitu kandidata, zakaj se zemlja vrti. Kandidat odgovori, da je to poprej natančno vedel, pa se v trenutku ne more več spomniti. "Škoda, škoda, je dejal profesor "edini človek, ki je to kdaj vedel in še ta je pozabil".

Dohodki novega nemškega kancelarja Bethmann Hollwega. Ta gospod je postal sedaj najvišji uradnik nemške države in obenem Prusije, dobiva torej plačo od države in od Prusije. Od države dobi dvojno plačo in sicer kot državni kancelar 100.000 mark in kot državni tajnik ministerstva za zunanje zadeve 50.000 mark. Na Pruskem je on ministerski predsednik, kar mu donaša plačo 36.000 mark, in je zraven tega še pruski minister za zunanje zadeve, to službo pa opravlja brezplačno. Vsega skupaj dobiva letnih mark 186.000, ne vstevši lepih tisočakov reprezentacijskih doklad, prostega stanovanja in upanja de visokega reda z briljanti, ko se mora umakniti drugemu, kar se pa gotovo zgodi tekom desetih let.

Dolgost železniških prog na svetu. Po zadnjem štetju so vse železniške proge na zemlji dolge 933.850 km. Večje države se vrste takole: Združene države 361.579 km, Nemčija 57.376 km, Ruska (v Evropi) 56.670, Francoska 47.142 km, Angleška-Indija 46.642 km, Avstrijsko-Ogrska 41.227 km, Angleška 37.107 km, Kanada 33.147 km, Mehika 21.007 km, Argentinja 20.560 km, Brazilija 17.059 km, Italija 16.420 km, Španska 14.649 km in Švedska 13.165 km.

Analfabeti na Ruskem. Na Ruskem je mnogo nepismenih narodov. Po popisu od leta 1897 spada na 1000 ljudi 789 analfabetov; pismenih bi bilo torej 211, med tem ko jih je v Belgiji 998; na Nemškem 980 in na Francoskem 979. Pri ženskah je na Ruskem še slabše; od 1000 ne zna brati in pisati 869. Tudi v plemenitaških rodbinah ne manjka analfabetov, med 1000 jih je 289.

Najhitrejši vlak na svetu. Dober pešec prehodi 1 kilometer v 12 minutah, torej 5 km v 1 uri. Konj preteče na uro 8 do 12 km, kolesar prevozi 15 do 20 km, poštni vlak 30 km, brzovlak 60 km. Zadnje velja le o naših vlakih,

kajti po drugih državah, zlasti onih, kjer se razprostirajo velikanske ravnine, vozijo vlaki z veliko večjo hitrostjo, ker se jim ni treba bati ovinkov. S posebno veliko hitrostjo vozijo vlaki na Angleškem. Tam imajo tudi najhitrejši vlak na svetu: Tourist-Express, ki vozi iz Londona v Šotske gore in ki prevozi povprečno po 80 km na uro, sem in tam pa vozi še celo s hitrostjo 120 km na uro.

Veleizdajniški proces v Zagrebu. Zaslišavanje Nastića se nadaljuje. Sodni dvor diktira branjteljem globe, ko izprašujejo Nastića. Dr. Hinkovič je rekel, da je ban podkupil Nastića. Globa 100 K! Dr. Mazzura je ploskal dr. H. Globa 200 K! Dr. Budisavljevič je vprašal Nastića, če ga je res oklofotal neki častnik. Nastić je razžaljen. Dr. B. je naložena globa 100 K. Dr. Hinkovič je vprašal Nastića, če veruje v boga. Nastić je molčal. Brez globe!

Do leta 2063. V Bingenu na Nemškem je umrla neka L. Graab ki je zapustila svoji rojstni občini znesek 2000 mark v namen, da se ohrani njen grob do leta 2063. Zakaj ravno do tega leta, je misterij, ki ga je vzela s seboj v grob.

Boj s kaznjenci v Vilni. Stirje kaznjenci so napadli in pobili z noži paznika, ter mu odvzeli orožje in ključce. Odpri so nato celice sedmim tovaršem in udri skupno z njimi na dvorišče. Na poti so pobili še tri paznike. Na dvorišču jih je napadla vojaška straža in postrelila 6 kaznencev. Pet jih je ušlo čez obzidje. Izmed teh so tri ustrelili na begu, eden je utonil v bližnji reki, zadnji pa si je prerznil vrat, ko so ga zasledovalci dohiteli in obkolili.

Usodni demant. Zadnjo sredo se je vršila v Parizu javna dražba sedmih, med bogataši in ljubitelji dragulj znanih, dragih kamnov. Najznamenitejši in najdražji med njimi pa je bil takozvan "Hopedemant". Kamen je izredno krasen, sijajno brušen in tehtal 44 in pol karatov. Cenili so ga nad 600.000 frankov, prodali pa za bagatelo 384.000 frankov. Vzrok temu je lahkoverje, ki je sicer po zgodovini Hopedemanta na videz utemeljeno. Noben lastnik ga še ni imel nad leto dni, da se mu ne bi pripetila kaka večja nesreča.

500 neveljavnih zakonov v Lütlichu. Veliko vznemirjenje je nastalo med meščanstvom v Lütlichu. Bil je pred leti tam nameščen kot deželni uradnik neki Russin in je sklepal tudi civilne zakone. Pred kratkim pa so dognali, da Russin ni Belgijec, marveč Prus. Po belgijskih postavah pa sme in more sklepati veljavne zakone le Belgijec. Radi tega je proglasila vlada vse zakone, katerih je sklenil Russin tekom svojega uradovanja nad 500, za neveljavne.

Dva brata na smrt obsojena. — Sodišče v Mitrovici je obsodilo 9. m. m. brata Milana in Pero Konjeviča iz Novega Slanega kamna v smrt na vešalih. Izvršila sta krvno osvetlo nad svojim sosedom Lazarjem Matičem in njegovim sinom. Pristopila sta k njima, ko sta se vračala iz gostilne, in ustrelila vsak enega. Lazar je obležal mrtev, sin pa se je splazil težko ranjen po noči domov in po klicah sosedov. Pri obravnavi sta umor in namen umoriti jih priznala, na kar jih je sodišče obsodilo v smrt na vešalih.

Cigani dekliski roparji. Desetletna hčerka arhitekta Voruda iz Karlova je šla 21 m. m. ob železnični progi na sprehod. Ko se je že precej oddaljila mestu, so skočili naenkrat nanjo trije cigani. Presenečeno in preplašeno deklico so brzo zvezali in jo položili na voz, ki jih je čakal ob robu gozda. K sreči pa je videl ta napad železniški čuvaj. Tekel je takoj deklici na pomoč, toda borba proti trem bi bila brezuspešna, da niso prišli na klicanje mestni stražniki in nekaj sprehajalec. Iztrgali so ciganom njihov rop in jih zaprli. Preiskava je dognala, da so vozili s sabo že tri orovane mlade deklice. Ni pa tem pohotnejem zadoščevalo, da so jih utrjali domu in staršem, vrgli v najnižji prepad življenja in jih vlačili s saboj kot sužnje, marveč so jih še celo grozno trpinčili. Eni so izdri oko, drugi so popolnoma zdrobili roko in tretjo so pobabili po obrazu tako, da je ni več spoznati. To so pa seveda napravili tudi radi tega, da odvrnejo deklice vsled sramu od vsake misli, vrniti se še kdaj domov.

Prilika.

Pričnite s hranilno vlogo pri nas. Mi plačamo obresti od 1. julija za vse svote, depozitirane do 12. julija.

3% obresti.

Industrial Savings Bank

652 Blue Island Ave.

Odperto od 6 do 8 večer vsako soboto večer.

"Austrian Club" GOSTILNA

JOE LENIČ, lastnik

STRINGTON, predmestje Leadville, Colorado

Potniki dobro došli! Zastopnik Glas Svobode

VELIKANSKI DOBIČEK ZA 2c ako pišete po cenik. Pravo grenko vino, kranjski brinjevec, tropinovec in novi "Sporty Gin", prodajam skoro polovico ceneje. — A Horwat, Joliet, Ill.

Večina slovenskih krčmarjev v La Salle, Ill.

točci PERU PIVO.

PERU BEER COMPANY, Peru, Ill.

Podpirajte krajevno obrt!

Kašparjeva Državna Banka,

vogal Blue Island Ave. & 19. ul.

VLOGE \$2,500,000.00

GLAVNICA . \$200,000.00

PREBITEK . \$100,000.00

Prva in edina češka državna banka v Chicagu. Plačuje po 3% od vloženega denarja na obresti. Imamo tudi hranilne predale. Pošiljamo denar na vse dele sveta; prodajamo šifkarte in posojujemo denar na posestva in zavarovalne police.

Čemu pušiš od nevednih zobozdravnikov izdirati svoje, mogoče še popolnoma zdrave zobe? Pušiš jih zaliti s zlatom ali srebrom, kar ti za vselej dobro in po najnižji ceni napravi

Dr. B. K. Šimonek
Zobozdravnik.

544 BLUE ISLAND AVE.

CHICAGO, ILL.

Telefon Morgan 433.

V TISKU JE ZANIMIVA KNJIGA:

Krvava noč v Ljubljani.

Zgodovinska narodna drama s petjem v štirih dejanjih. V isti knjigi bode tudi povest iz življenja ameriških Slovencev:

NAJDENO SRCE.

Cena knjigi 40c za stari kraj K 2.00 — sprejemajo se tudi avstrijske znamke. Naroča se pri

"CLEVELANDSKA AMERIKA", 6179 St. Clair Ave. in JACOB HOČEVAR, 863 E. 73. St., N. E., Cleveland, O

ATLAS BREWING CO.

sluje na dobrem glasu, kajti ona prideluje najboljše pivo iz češkega hmelja in izbranega ječmena.

LAGER

MAGNET

GRANAT

Razvažajo pivo v steklenicah na vse kraje.

Kadar otvoriš gostilno, ne zabi se obrniti do nas, kajti mi te bomo zadovoljili.

Ne trpite radi sramožljivosti.

Ko se lahko ozdravite zanesljivo v kratkem času. Vse bolezni, možgani, ženskih in otrok ozdravimo gotovo hitro in zanesljivo. Zastrupljenje krvi, pljučne in prsne te očne bolezni, nadalje revmatizem, ledvice kakor tudi vse tajne bolezni.

Zdravniki, specializisti, uradujejo celi dan in zvečer. Pridite si po nasvet

C. G. Fouček, že 22 let lekarnar

586 S. Centre Ave. vogal 18. ceste.

Velika zaloga evropskih zdravil, recepti zdravnikov se hitro in točno izvršujejo. V zalogi imamo tudi razne zelišča in korenine.

Pošiljamo denar v domovino po ameriškim poštne povzetju, prodajamo tudi šifkarte

ITALIJA

EGIPT v Adrijansko obrežje, potom Azorov in Madeire.

Stara zanesljiva

CUNARD LINIJA

Ustanovljena l. 1840

Velikanski, hitri NOV parnik

CARMANIA (na tri vijake)

Največji parnik na morju

CARONIA (dvavijaka)

Oba merita 677 čevljev, 20.000 ton

in sta največja na svetu.

Carmania zapusti New York, 6. nov., 22. jan., 5. marca.

Caronia pa 27. nov., 8. jan. in 19. febr.

CUNARD

Ogrsko-Ameriška Linija

New York v Reko čez

Gibraltar, Genovo, Neapelj

in Trst.

Novi moderni parniki na 2 vijake

CARPATHIA.....13000 tonov

PANNONIA.....10000 tonov

ULTONIA.....10400 tonov

Za daljše poizvedbe obrnite se na:

CUNARD STEAMSHIP CO., Ltd.

F. G. Whiting, Mgr. Western Dept.

S. E. Cor. Dearborn & Randolph Sts.,

CHICAGO, ILL.

ali na lokalne agente vseposvdo

"Glas Svobode" rabi podpore.

"Pasji dnovi in Proletarec".

Aurora, Ill., aug. 7. 1909.

Nisem stalen dopisovatelj listov, pač pa kaj rad opazujem ves direndaj, ki se dogaja med slovenskem časnikařtvom v Ameriki. V farske liste se ne bom zaganjal, ker ti mi niso nič mari, posegel pa bom na delavskem stališču pisana lista

S pisavo in stvarno kritiko "Glas Svobode" se popolnoma strinjam. V začetku nisem vrjel "Glas Svobode" in mislil sem si, da isti mogoče le radi osebnih nagibov nestvarno kritizuje. Za to sem gledal, da dobim v roke Proletarec in čitam odgovor na kritiko "Glas Svobode". Ali na moje začudenje sem opazil, da Proletarec nič ne odgovarja temveč le suje in rita okolu sebe kakor zadeta zver. Tudi zagovora, nisem niti enega čital v "Prol." Vendar, mislil sem si, ko bi mene kedo s tatom, poneverjalcem, grobokopom in takimi nečastnimi primki obkladal, bi vselej odgovoril oziroma iskal zadoščenja sodnim potom to je, ako bi bila pisava neresnična, se ve, da ko bi bila pa resnična, bi molčal in se skril pred svetom. To je bilo moje stališče katero sem zavzel in od tiste ga časa sem me je vedno zanimalo, kaj ta ali oni list piše.

Kritika v Glas Svobode se mi zdi popolnoma stvarna in resnična pač pa dragi urednik, ako hočete, da ne bomo kuhali z oetom, pustite osebno polemiko na miru. Svet se zgraža nad osebnimi napadi od strani dveh časnikarjev in rajši čita in bolj ter veliko več veruje, ako se kakega pokvarjenega študenta, kot sta Kaker in Zavertnik (mašinfirar z lopato) od zunanje strani okraja. Ko bi bil jaz urednik jim ne bi na osebne napade popolnoma nič odgovarjal temveč le pripustil sodbo čitateljem — vse kako pa bi nemo-teno nadaljeval stvarno kritiko.

Kar se pa Proletarec tiče pa moram malo bolj podrobno stvar vzeti. Čitateljem "Glas Svobode" hočem le pokazati njihovo logiko, če se sploh kaj tacega more imenovati. Brez dvoma večina čitateljev "Glas Svobode" in Proletarec čita tudi New Yorški dnevnik Glas Naroda. Po naključju prišla mi je 180 št. Glas Naroda v roke in med dopisi čitam tudi dopis Louisa L. Pire iz Rock Springa, Wyo. Predno pa grem dalje naj mimogrede omenim, da Mr. Pire je zastopnik Proletarec za Rock Springs, Wyo., kakor je razvidno iz Proletarec pod znamenkom "Naši zastopniki". V tem dopisu se med drugim čita dosledno:

"Bral sem tudi v eni zadnjih števil "Proletarec" mnenje o u-streljenih narodnih žrtvah Lunder in Adamič. Rojaki po širni Ameriki, Slovenci, glejte, kaj ta list pravi: 'Če bi poginil konj na cesti, je ravno isto, kot če bi u-strelili ta dva nadepolna slovenska mladeniča!' Tako je mnenje 'Proletarec', izvrška slovenskega časnikarstva. Vi, rojaki po širni Ameriki, ki ste potom Glasa Naroda nabrali skoraj \$1000 za uboge ustrleljene slovenske žrtve, kaj pravite vi k temu? Ali bi ravno tako dali denar za ustrleljene fижakarskega konja, kot za ustrleljene, nedolžne vaše rojake, ki so prelili svojo kri za Slovenijo, kateri je zverinsko 'cesarsko & kraljevo' vojařtvo pripravilo zgodnji grob? Mislim, da ne. Človek ima svoj razum in pamet, to raj ga ne moremo primerjati 'fija-karskemu konju'. In izrod Proletarec, Efičajt slovenskega naroda, piše, da je vsejedno, če se u-strelji konjsko mrho, ali pa dva mlada slovenska fanta. Kaj pa bi rekli vi, rojaki Slovenci, če bi vam zverine vojaške Avstrije u-strelile brata, sestro, očeta in mater? Ali bi tudi vi rekli: Naj jih ustrele, saj niso več, kot fija-karski konj! Mislim, da ne. Vsak spoštuje svoj narod, svojo slovensko majko, ki nas je rodila, in mar se ne bomo jokali, če nam streljajo doma brate in sestre kot zverino v gozdu in vse to le, ker se Slovenci potežajo za svoje pravo? Pfuj, kličejo vsi izrodu 'Proletarec' in njihovi sodrgi iz uredništva. Pfuj, izdajice!

S tem končam za danes. Kmalo se zopet oglašim.

Srčen pozdrav vsem Slovincem in Slovenkam širom Amerike.

Louis J. Pire."

Mr. Pireovem dopisu, bi pa le še dodal mal dostavek: Proletarec piše v št. 83 z dne 13. aprila t. l., katero številko sem si nalašč shranil, o nekem sodrgu Fr. Lisjak, ki je storil samomor. Zakaj, to čevkajo vrabci po chicaskih strehah in radi tega se ne bom stem bavil ker Lisjak je mrtev. To sem le omenil, ker proletarec speva njemu — Lisjaku — slavo. V slavošpevu čevka neki Ivan Molek tudi sledeče:

"... bil si z nami za pravico in kot junak — častno pal!" itd.

Rad bi vedel kedo je bolj častnejše pal ali Lisjak, ki je storil samomor ali pa Lunder in Adamič, katera sta pala na žrtveniku Slov. naroda? Zakaj pa ni Proletarec — izrod — takrat pisal: ustrlel se je fija-karski konj. Ni ga! Crknil je!

Vendar o tem ne bom dalje razpravljaj pripomnil pa le to: Proletarec je izrod slovenskega časopisja, njegovo osobje je škanda. Človeške družbe, ki tako nesramno piše o narodnih žrtvah. Do sedaj so vlekli slovenske delavce od sedaj jih ne bodo več. To je pokazal Mr. Pire, njihov zastopnik v Rock Springs, Wyo. ko jim je s tem dopisom povedal svoje mnenje. Res sramota za nas vse, da dovolimo eksistenco taki "krvavi" fliki.

Prihodnjič še kaj več. Pozdrav!

J. P. Maley.

Dodatek: Ravno pred od pošiljatvo tega spisa prejel sem od prijatelja zadnjo številko proletarec. Hitro ga prelistam in pogledam kaj bo novega. No, dosti ne. Kaker razbija kakor kak gorjane v suhi krajini, kedar ga šolski svet iz šole spodi. Kar po cele strani piše o Kondatu, Mayeru in drugih. Gabilo se mi je in prav pošteno vprašanje se mi je vsililo v možgane. Kaj neki je privedlo delniško družbo, da je prepustila temu rokovnjaču uredništvo lista? Stvar sem si sam raztolmačil ko sem začel čitati na prvi strani, na prvi koloni "Na delo!" Aha, mislil sem si: Pri kraju so in v smrtnem boju so dali Kakerju predale na razpolago, da oblati vse kar je sveto in čisto. Maščevati se morajo in za to je "strupeni" kak? najboljši. In res dobro jo maže, toda svet ne vrjame!

V celi koloni na prvi strani se čitajo zadnji zdihljaji sosedja izza fenece. Tu pretaka sleparske krodilove solze, tam zopet joka, preti in proklinja, zopet druge vpije, da vsi, ki čitajo to gnojnico (Proletarec) so sami osli, a nad 200 jih je pa ki dolgujejo naročnino in ti so tepeci. Dajte, dajte, na delo rojaki! (ne sodrgi sedaj so že rojaki dobri) vpije umirajoči, ali ne vidite, da ne izdajamo list, da bi z njim delali kšeft! Do sedaj smo delali brezplačno — živeli od idejalo, a v zanaprej pa ne bomo več. — Če imate denar za meso, pivo, visko, vino, cigare, veselice, itd. zakaj bi ga ne imeli tudi za nas, odreševalce slov. delavstva v Ameriki?! Ali smo mar mi manj kot gostilničar, bučar, pek itd?

Tako vpijejo na prvi strani. Ko pa fliko obrnem zapazim, da priporočajo pivo, cigare, klobase, salunarije, peke, čevljarje, vinarne, dvorane za veselice itd.

Na vse to le rečem: O ti uboga logika, kako se v gnojnišču v teh pasjih dnovih blišči.

Konec konce pa vse tako zgle-da, da proletarčarje vrag jemlje in ko izgine njihov revolver žurnal iz javnosti bo zopet mir in vsak bo šel svojo pot. Kakerji, Zavertniki, Petriči in taki in enaki sodrgi bodo pa ostali vedno: So-sedje za plotom!

Gornji.
Opomba A. H. Skubica na gornji dopis: Opozoriti mi je čitatelj Glas Svobode na dejstva v glasilu sleparjev, katerega so pred izdajanjem prepustili v uredovanje obersleparju, kateri se zaletava tudi v mojo osebo brez da bi mu dal k temu kak povod. Kaj njega brigajo moje privatne zadeve. Rečem pa le toliko, da v takega lopova si niti čevljev ne obrišem še manj pa da bi mu odgovarjal. Enkrat za vselej pa si naj zapiše v album:

Kaker v svoj zagovor niti besedice ne posveti, niti se ne opraviči. kako je falsificiral pisavo Gabersčkovne pisarne v Gorici ter poneveril svoto K 299.76 katera je bila nabrana za Gregorčičev spo-

menik. Kako je falsificiral los v Ljubljani in potem pobegnil v Ameriko ter tu rjul, da ga je Konda importiral. Kako je, ko je bil že popred enkrat v Ameriki stanujoč v Milwaukee, Wis. pobiral predurje za učenje, ko pa mu ni hotel več nihče nič dati pogodil se je s upr. "Am. Slov." za potovalnega agenta tudi njegova slika je bila v omenjenim listu, in ako se ne motim ravno v mesecu avgustu predstavljajoča "lopova okinčnega z božjo previdnostjo." Upr. gori omenjenega lista pa je zahtevalo poročilo \$200.00. Teda so rojaki v Milwaukee zopet krvaveli, da so zložili to svoto, katero je poštnjakovič lepo spravil in hajd v staro domovino. Prišedši v New York, pisal je rojakom v Milwaukee s pohvalo in jim fuge pomolil.

Rojaki delavci, zavedajte se, odprite oči in bacnite krvavo fliko v gnojnišče da Vas ne okuži. Flika je v zadnjih zdihljajih, in kar daste rjovečim volkovom pri njej, ob tisto boste. Le vprašajte svetohlanskega sleparja Kakerja, ako je že povernil katerikoli-krat kak denar, ki mu je bil izročeni za "Svetovne Uganke" ali denar, ki ga je poneveril in denar kojega je dobil pod pretvezo kot onega v Milwaukee? Ne, kar on v svoj kosmati gobec vlovi ne gre več od njega. In ta lopov sedaj piše Proletarec v takem tonu ter hoče sramotiti vsakogar, ki se mu ne da na limance vjeti. Društva in delegate S. S. P. Z. pa opozarjam na članek v zadnjem Proletarcu, ki zopet vpije Kondova Zveza itd. Sedaj pa storite kakor sklenjeno na konvenciji. Vsaki ima pravico čuvati svojo čast in dolžan je varovati tudi čast bratov S. S. P. Z. To enkrat za vselej!

MARKSISTI IN FABIANISTI.

Dve socijalistični šoli imamo; ena je Marksova in druga je Fabianova. Nauk, katerega se učimo v teh šolah je skoro eden in isti, razlika je le v tem, na kak način se dá doseči Utopia in pa razlika v mnenju glede razdalje, distance časa v katerem dosežemo Idealo Mesto.

Marksova šola je dobila svoje ime po Karolu Marks, možu vrednem spoštovanja radi prostosti velikodušnosti, značajnosti, resnosti — rodod Juda, ki je videl s čistim duhom napake in neednakaopravnost družbe. Fakt, da je imel en razred človeške družbe kar najboljšo vzgojo in takorekoč lastoval kulturo a drugi pa samo moral trdo delati, fakt, da so nekateri posedovali mnogo več premoženja, kot so ga rabili za se, in drugi pa trpeli radi pomankanja živlenskih potrebščin — je pripravi Marksa, da je začel misliti, globoko misliti in da je formuliral v svojih mislih idealni položaj, v katerim ne bi nikdo preklinjal drugega, da ima premalo ali preveč. Marks je pred vsem upošteval enakopravnost in pa popolno plačo delavcu za njegovo delo.

Marks je mislil, da ta idealni položaj bi se dal doseči le s glasovanjem; edino glas pri volitvi lahko odzvam oblast in moč iz rok sedajnih zatiralecev delavcev in izroči v naročje socijalizmu.

Marksisti hočejo Utopijo in to takoj.

Fabianisti pa store kar morejo in vzamejo kar jim je možno.

Fabianisti so dobili svoje ime od rimskega generala po imenu Fabius, ki je živel v letu 250 pred Krist in se je bojeval proti Hanibalu in njegovim četam. Fabius je bil srečen in previden vojskovodja. On je vodil svoje čete tako spretno proti združenim četam Kartagine in Etrurije, da jih je skoro popolnoma uničil. On je udaril na sovraga in potem se zvito umaknil, tako da ga sovražnik ni mogel ne zasledovati, še manj pa najti. Za njegovo vojsko ni bilo treba voziti nikoli nobenih potrebščin — sovražniki so mu vse preskrbeli, da še celo mrtva trupla za pogrebe. Fabius se jim je smejal, ko so ga izzivali, da se poda v bitko na prostem. Ampak, da je pokazal sovražnikom, da ni mrtev, da še živi, je razburil in razgal sovražnikovo čredo in konjem pa porezal repe. Ravno isto noč je na pretkan način razdvojil sovražnikovo vojsko, napal posamezne oddelke za hrbtom, ter jih porazil na bojišču, katerega si je sam izbral. Pri vsem tem pa je bilo najmenitnejše to, da kedar so

ga sovražniki preganjali je s možno vojsko, katero je imel vedno za sovražnikovim hrbtom, napadel sovraga od zadaj in ga spravil med dva ognja.

Namen vsakega liberalnega pričanja ali vere je napraviti druge še bolj liberalne. Istotako so storili Marksisti s Fabianisti.

Nihče pa naj ne zamenja fabianizem s doktrino laissez faire. Jeden je čuječ, vigilanten in pazi na vsako priložnost, med tem ko drugi samo životari. Marksist ne pozna kompromisa, zahteva vse, nič ne prosi in dela neprestano za vneto kooperacije pri vseh strankah. Da ravno Marksisti so razvili Fabianiste.

Svet progresira — napreduje. — Za kar se je Marks boril prihaja s vsakim dnem. Parcel Posta je bila takrat pri njem samo teorija in poštni telegraf samo ideja. Angleska ima sedaj oboje. Na Angleskem sedaj lahko pošlješ brzojavko do kraljevske meje za sixpence.

Naravoslovje nas uči, da je človeštvo od početka do danes šlo čez sledeče sociologične stopne: Divjak, Nomad ali pastir, kmet in fevd.

Sedaj živimo v kompetivnem sistemu.

Ves svet se preobrača. Iz divjaka previl se je človek v ribiča, lovca, potem je pasel živino in začel obdelovati polje. V kratkem rečeno: človeški rod se je polagoma povzdigoval kvišku, vedno višje in višje in po več tisočih let prišel je do sedajne kulture. Istotako je s družabnim sistemom. Sužnji postali so prosti, grajščak je zgubil svojo pravico in moč in sedaj smo kar se zakona tiče vsi enaki (tako se vsaj v zakonskih paragrafi čita). Ta sedajni sistem (kompetivni) že zgubiva tla in mesto njega prihaja kooperativni sistem. Ko bo zopet ta prišel do viška, bo začel omagovati in drugi zbolšani sistem bo stopil na njegovo mesto.

Elbert Hubbard, ameriški pisatelj, primerja evolucijo sledečemu dogodku:

Še dobro se spominjam ko sem se peljal iz Buffalo v Philadelphio. Med vožnjo smo morali štrikrat izstopiti in premeniti vozove. Prvi izstop je bil v East Aurora. Na tej progi med Buffalo in E. Aurora je bil prtljažni sprevo-dnik po imenu James D. Yeomans. Ta sprevo-dnik je čuval prtljago in skrbel, da se ni poškodovala. Bil je zelo natančen in ko je prtljago izlagal je vedno rabil desko po kateri je spuščal blago na tla. Njegovi tovariši so se mu smejali, ravno tako kot nekdo Marksu. Yeomans se za to zbadanje ni zme-nil; postal je kmalu sprevo-dnik na osebne vlaku. Tudi tam je bil reden, postrežljiv in nad vse pošten. Kmalu na to je postal superintendent (načelnik) železnice in naposled pa član mejdržavne komercijalne komisije.

Tako se je on povspel s svojo desko in oni ki so se mu smejali pa še vedno delajo kot navadni delavci.

In zakaj je bil Yeomans tako hitro povzdignjen. Prvič znal si je pomagati; drugi njegov oče je bil bogat, tretjič ženin je hčer železniškega predsednika. Sedaj veste bolje; pozabiti pa tudi ne smete, da njegovi promociji je pomagala največ udanost in pa spretno spoštovanje in obnašanje do ljudi. "Glas Svobode" pomaga v tem boju prostemu ljudstvu, delavstvu in to ljudstvo bo tudi zmagalo. Začasno pa smo vsi Fabianisti, vsezamemo stvar tako kot je in hvalimo "Previdnost", da ne gre še slabše.

VABILO NA

Plesno Veselico

katero priredi

SLOVENSKO SVOBODOMISELNO PODPORNO DRUŠTVO —

"ZASTAVA SLAVE", štev. 4., S. S. P. Z. — v BLACK DIAMOND, WASH

v soboto večer, dne 28. aug.

1909,

▼ Masench dvorani.

DRUŠTVA: Planinar, štev. 51. S. N. P. J. Marija Z. štev. 32 J. S. K. J., v BlackDiamond nadalje sv. Barbare št. 72 J. S. K. J. in S. N. S. Društvo v Ravendate se s tem vkladno vabijo, kakor tudi vsi v okolici živeci rojaki.

Vstopnina \$1.25.

Pripeljite prijatelje in znan-ce. Za dobro postrežbo in zabavo bo skrbel Odbor.